

ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΒΛΟΝΤΑΚΗ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Βοήθημα διὰ τοῦς μαθητάς
καὶ τοῦς ὑποψηφίους σπουδαστάς

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΑΘΗΝΑ," Α. Ι. ΡΑΛΛΗ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 6

ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΒΛΟΝΤΑΚΗ
ΚΛΗΓΗΤΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

95

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ
Τ Η Σ
ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

**Βοήθημα διὰ τοὺς μαθητὰς
καὶ τοὺς ὑποψηφίους σπουδαστὰς**

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΛΕΞΗ ΔΗΜΑΡΑ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΑΘΗΝΑ,, Α. Ι. ΡΑΛΛΗ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 6

Κάθε γνήσιον αντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγρα-
φέως, ἄλλως θεωρεῖται κλεψίτυπον.

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΑΙ ΣΥΓΓΑΦΕΩΝ

Ἄρρ. = Ἄρριανός
Δ. = Δημοσθένης
Εὐρ. = Εὐριπίδης
Ἡρ. = Ἡρόδοτος
Θ. = Θεουκιδίδης
Ἴσ. = Ἴσοκράτης

Λυκ. = Λυκούργος
Λυσ. = Λυσίας
Ξ. = Ξενοφών
Ὅμ. = Ὅμηρος
Πλ. = Πλάτων
Σοφ. = Σοφοκλής

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οἱ περισσότεροι μαθηταὶ καὶ ὑποψήφιοι σπουδασταὶ θεωροῦν τὸ Συντακτικὸν ὡς τὸ δυσκολώτερον μέρος τοῦ μαθήματος τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν· πολλοὶ μάλιστα εἶναι πεπεισμένοι ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν ποτὲ νὰ μάθουν Συντακτικόν. Καὶ τοῦτο, διότι δὲν ἔχουν εἰς τὴν διάθεσίν των τὸ κατάλληλον βοήθημα. Τὸ ἐγκεκριμένον σχολικὸν Συντακτικὸν εἶναι τόσον ὀγκῶδες, ὥστε, ὅταν κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν ἐξετάσεων λάβῃ αὐτὸ ἀνὰ χεῖρας ὁ μαθητὴς, καταλαμβάνεται ἀπὸ δέος καὶ διερωτᾶται, ἀπὸ ποῦ νὰ ἀρχίσῃ καὶ ποῦ νὰ τελειώσῃ· καὶ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μάθῃ τόσα πολλὰ πράγματα!

Καὶ ὅμως! Ὁ μαθητὴς τοῦ Γυμνασίου καὶ ὁ ὑποψήφιος σπουδαστής, ὁ ὁποῖος δὲν πρόκειται νὰ μεταφράσῃ ἐκ τῆς νέας Ἑλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν, ἀλλὰ μόνον ἐκ τῆς ἀρχαίας εἰς τὴν νέαν, δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ὅλας αὐτὰς τὰς λεπτομερείας. Αὐτὰ τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν συντακτικὴν ἀνάλυσιν καὶ κατανόησιν ἑνὸς κειμένου ἐκ τῶν διδασκομένων εἰς τὰ Γυμνάσια εἶναι σχετικῶς ὀλίγα, πολὺ ὀλιγώτερα ἀπὸ ὅσα φαντάζεται ἓνας μαθητὴς, ὅταν φυλλομετρῇ τὰς διακοσίας σελίδας τοῦ Συντακτικοῦ του.

Ὅταν ἀφαιρέσωμεν δηλαδὴ τὰ σπάνια συντακτικὰ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα εἶναι ζήτημα ἂν ἀπαντῶνται εἰς τὰ γυμνασιακὰ κείμενα μίαν ἢ δύο φορές, ὅταν ἀφαιρέσωμεν τὰς ἱστορικὰς καὶ γλωσσολογικὰς παρατηρήσεις καὶ τὰς καθαρῶς ἐπιστημονικὰς διερευνήσεις τῶν συντακτικῶν φαινομένων, αἱ ὁποῖαι μόνον τοὺς φιλόλογους ἐνδιαφέρουν, ὁ ὄγκος τοῦ Συντακτικοῦ περιορίζεται εἰς τὸ ἓν τέταρτον.

Τί ὑπολείπεται ἐπομένως διὰ νὰ περιληφθῇ εἰς τὸ σύντομον τοῦτο Συντακτικόν; Ἀκριβῶς πᾶν ὅ,τι χρειάζεται ὁ μαθητὴς ἢ ὁ ὑποψήφιος σπουδαστής, διὰ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὰς διδομένας συνήθως συντακτικὰς παρατηρήσεις καὶ ἐν γένει διὰ νὰ κατανοήσῃ τὸ ὑπὸ ἐρμηνείαν κείμενον, καθ' ὅσον ἡ κατανόησις αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ὀρθὴν συντακτικὴν ἀνάλυσιν. Ἡ ἐπιλογή δηλαδὴ τῆς ὕλης, ἡ διάταξις αὐτῆς καὶ ἡ διατύπωσις εἶναι προσηρμοσμένα πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς συντακτικῆς ἀναλύσεως καὶ ὅχι τῆς συνθέσεως ἀρχαίου θεμάτων, ὅπως συμβαίνει μὲ τὰ ἄλλα Συντακτικά.

Ἄς μὴ νομίσῃ δὲ κανεὶς, ἀποβλέπων εἰς τὸ ὀλιγοσέλιδον τοῦ βι-

βλίου, ὅτι ἡ συντομία αὐτοῦ ἐπιτυγχάνεται εἰς βῆρος τῆς σαφηνείας, ἢ ὁποῖα πρέπει νὰ εἶναι ἡ κυριωτέρα ἀρετὴ ἐνὸς σχολικοῦ βοηθήματος. Διότι ἡ ἀρχὴ τὴν ὁποῖαν ἠκολουθήσαμεν κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ «Συντόμου Συντακτικοῦ», δὲν ἦτο νὰ ἐκθέσωμεν κατὰ τὸν περιληπτικώτερον δυνατὸν τρόπον ὅλας τὰς περιεχομένας εἰς τὰ μεγάλα Συντακτικὰ γνώσεις, ἀλλὰ νὰ ἐκθέσωμεν κατὰ τὸν σαφέστερον καὶ διεξοδικώτερον δυνατὸν τρόπον ἐκείνας μόνον τὰς γνώσεις ἐκ τοῦ Συντακτικοῦ, αἱ ὁποῖαι εἶναι πρακτικῶς χρήσιμοι εἰς τοὺς μαθητάς.

Τὰ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν παραδείγματα (ἐκτὸς ἐλαχίστων) ἔχομεν συλλέξει ἀπὸ τὰ διδασκόμενα εἰς τὸ Γυμνάσιον κείμενα, νομίζοντες ὅτι καὶ τοῦτο δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν καλυτέραν ἀφομοίωσιν τῶν σχετικῶν κεφαλαίων τοῦ Συντακτικοῦ.

Ἐλπίζομεν, ὅτι προσφέροντες τὸ «Σύντομον Συντακτικόν» εἰς τοὺς μαθητάς, διευκολύνομεν αὐτοὺς νὰ ἀποβάλλουν τὴν προκατάληψιν, τὴν ὁποῖαν ἔχουν συνήθως κατὰ τοῦ Συντακτικοῦ καὶ νὰ καταβάλλουν νέας φιλοτίμους προσπαθείας διὰ τὴν ἐκμάθησίν του.

Ἀθῆναι 1955

ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΛΟΝΤΑΚΗΣ
Καθηγητῆς Φιλολογίας

1. Ἀνάλυσις περιόδου

1. Ἡ συντακτικὴ ἀνάλυσις ἀρχίζει ἀπὸ τὴν περίοδον. Ἐκάστη τελεία στιγμή (.) δεικνύει τὸ τέλος μιᾶς περιόδου. Ἐπομένως εἰς ἓν κείμενον ἔχομεν τόσας περιόδους, ὅσας καὶ τελείας. Ἡ ἄνω στιγμή διαιρεῖ τὴν περίοδον εἰς κῶλα. Ἐκαστὴ περίοδος (ἢ κῶλον) περιλαμβάνει μίαν ἢ περισσοτέρας προτάσεις.

2. Διὰ τὴν ἀνάλυσιν περιόδου γίνονται αἱ ἑξῆς ἐργασίαι:

α) Εὗρεσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν προτάσεων.

β) Χωρισμὸς τῶν προτάσεων.

γ) Καθορισμὸς τοῦ εἴδους ἐκάστης προτάσεως.

δ) Λεπτομερὴς ἀνάλυσις ἐκάστης προτάσεως.

Ἐὰν ἡ περίοδος διαιρῆται εἰς κῶλα, αἱ ἄνωτέρω ἐργασίαι γίνονται χωριστὰ εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν.

3. Διὰ νὰ εὗρωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν προτάσεων ἐκάστης περιόδου, ἀρκεῖ νὰ μετρήσωμεν τὰ ῥήματα αὐτῆς *πλὴν ἀπαρεμφάτων καὶ μετοχῶν*. Μόνον εἰς δύο περιπτώσεις τὸ ἀπαρέμφατον ὑπολογίζεται ὡς πρότασις: ὅταν εἰσάγεται διὰ τοῦ ὥστε (συμπερασματικὴ πρότασις) καὶ ὅταν εἰσάγεται διὰ τοῦ πρὶν (χρονικὴ πρότασις).

4. Διὰ νὰ χωρίσωμεν τὰς προτάσεις βοηθοῦμεθα ἀπὸ τοὺς συνδέσμους, τὰ κόμματα καὶ τὸ νόημα. Πρέπει νὰ προσέχωμεν ὁμῶς, διότι συχνὰ αἱ προτάσεις μιᾶς περιόδου δὲν χωρίζονται ἐντελῶς μεταξύ των, ἀλλὰ μεταξύ τῶν ὄρων τῆς μιᾶς παρεμβάλλονται ὄροι ἄλλης ἢ ὀλόκληρος πρότασις.

Παράδειγμα:

Μὴ τοῖνον, ἐπειδὴ γε ἔστιν, ὦ βουλή, σῶσαί με δικαίως, ἀπολέσητε ἀδίκως. Λυσ.

Εἰς τὸ παράδειγμα τοῦτο ἡ δευτερεύουσα πρότασις: ἐπειδὴ γε ἔστιν, ὦ βουλή, σῶσαί με δικαίως, παρεμβάλλεται μεταξύ τῶν ὄρων τῆς κυρίας.

2. Εἶδη προτάσεων—Οἱ σύνδεσμοι.

1. Αἱ προτάσεις διακρίνονται εἰς κυρίας καὶ δευτερευούσας.

Κυρία (ἢ ἀνεξάρτητος) λέγεται μία πρότασις, όταν δύναται νὰ σταθῆ μόνη της εἰς τὸν λόγον, όταν δηλαδή ἔχη νόημα αὐτοτελές. Δευτερεύουσα (ἢ ἐξηρητημένη) λέγεται ἡ πρότασις, ἡ ὁποία δὲν ἔχει αὐτοτελές νόημα, δὲν δύναται νὰ σταθῆ ἐπομένως μόνη της εἰς τὸν λόγον, ἀλλὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἄλλην πρότασιν. Εἶναι δυνατόν μία δευτερεύουσα πρότασις νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἄλλην δευτερεύουσαν καὶ αὐτὴ ἀπὸ μίαν κυρίαν. Ὅπωςδήποτε, εἰς ἐκάστην περίοδον ἢ κῶλον ὑπάρχει τοῦλάχιστον μία κυρία πρότασις.

Παραδείγματα :

α) Ἐὰν ἦς φιλομαθής, (δευτερεύουσα) ἔσει πολυμαθής (κυρία). Ἴσ.

β) Ἴσως δ' ἐροῦσιν (κυρία), ὡς ἐπ' εὐνοίᾳ τῆς πόλεως συνεωνοῦντο τὸν σῆτον (δευτερεύουσα ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς κυρίας), ἴν' ὡς ἀξιότατον ἡμῖν πωλοῖεν (δευτερεύουσα ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς ἄλλης δευτερευούσης).

2. Διὰ νὰ διακρίνωμεν τὰς κυρίας προτάσεις ἀπὸ τὰς δευτερευούσας), βοηθοῦμεθα ἀπὸ τοὺς συνδέσμους καὶ τὰς λοιπὰς λέξεις αἱ ὁποῖαι εἰσάγουν προτάσεις.

Οἱ σύνδεσμοι διακρίνονται εἰς ὑποτακτικούς καὶ παρατακτικούς.

Ἐποτακτικοὶ σύνδεσμοι εἶναι :

α) Οἱ εἰδικοί: ὅτι, ὡς.

β) Οἱ τελικοί: ἵνα, ὅπως, ὡς.

γ) Οἱ ὑποθετικοί: εἰ, ἐάν, ἂν, ἤν.

δ) Οἱ χρονικοί: ὡς, ὅτε, ὁπότε, ἐπεὶ, ἐπειδή, ἕως, ἔστε, μέχρι, ἕνικα, πρὶν.

ε) Οἱ αἰτιολογικοὶ πλὴν τοῦ γὰρ ἦτοι: ὡς, ὅτι, διότι, ἐπεὶ, ἐπειδή.

στ) Ἐκ τῶν συμπερασματικῶν οἱ ὥστε καὶ ὡς.

Οἱ ὑποτακτικοὶ σύνδεσμοι εἰσάγουν πάντοτε δευτερευούσας προτάσεις.

Σημ. Πλὴν τῶν ὑποτακτικῶν συνδέσμων δευτερευούσας προτάσεις εἰσάγουν καὶ ἄλλαι λέξεις, ὅπως αἱ ἀναφορικαὶ καὶ ἐρωτηματικαὶ λέξεις. Περὶ αὐτῶν ὅμως γίνεται λόγος κατωτέρω, ὅπου ἐξετάζονται τὰ διάφορα εἶδη τῶν δευτερευουσῶν προτά-

σεων. Ἐδῶ θέλομεν μόνον νὰ τόνισωμεν τὴν διάκρισιν μεταξύ των ὑποτακτικῶν καὶ παρατακτικῶν συνδέσμων γενικῶς.

Παρατακτικοὶ σύνδεσμοὶ εἶναι :

α) Οἱ συμπλεκτικοί: τέ, καί, οὔτε, μήτε, οὔδέ, μηδέ.

β) Οἱ ἀντιθετικοί: μέν, δέ, μέντοι, ἀλλά, μὴν, ὅμως, καίτοι, καὶ μὴν, οὐ μὴν ἀλλά.

γ) Οἱ διαζευκτικοί: ἢ, ἢτοι-ἢ, εἴτε-εἴτε, ἐάντε-ἐάντε, ἄντε-ἄντε, ἦντε-ἦντε.

δ) Οἱ συμπερασματικοὶ (πλὴν τοῦ ὥστε καὶ ὥς): ἄρα, οὖν, τοίνυν, τοιγαροῦν, οὐκουν, τοιγάρτοι, δῆ, οὐκοῦν.

ε) Ἐκ τῶν αἰτιολογικῶν ὁ γάρ.

Χρησις τῶν παρατακτικῶν συνδέσμων. Πολλοὶ μαθηταὶ παρανοοῦν τὴν χρῆσιν τῶν παρατακτικῶν συνδέσμων καὶ νομίζουν ὅτι αὐτοὶ εἰσάγουν πάντοτε κυρίας προτάσεις· τοῦτο δὲν εἶναι ὀρθόν.

Οἱ παρατακτικοὶ σύνδεσμοὶ γενικῶς *συνδέουν* μεταξύ των περιόδους, κῶλα περιόδων, *ὁμοίας προτάσεις* καὶ ὁμοίους ὅρους προτάσεως.

Ἐπομένως ἐὰν εἰς τὴν ἀρχὴν μιᾶς προτάσεως ὑπάρχη παρατακτικὸς σύνδεσμος, οὐδόλως ἀποκλείεται νὰ εἶναι ἡ πρότασις δευτερεύουσα καὶ νὰ συνδέεται διὰ τοῦ παρατακτικοῦ συνδέσμου μὲ ἄλλην δευτερεύουσαν.

Παράδειγμα: α) Ἄλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἶμαι αὐτοὺς ἐπὶ μὲν τούτῳ τῷ λόγῳ ἐκ ἐλεήσεσθαι ἴσως δ' ἐροῦσιν... Λυσ. (Ὁ σύνδ. ἀλλὰ συνδέει τὴν περίοδον πρὸς τὴν προηγουμένην. Οἱ σύνδ. μὲν-δὲ συνδέουν τὰ δύο κῶλα τῆς περιόδου μεταξύ των).

β) Χρῆν μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἱκανὴν εἶναι ταύτην τὴν κατηγορίαν, ἐπειδὴ οὗτος μὲν ὁμολογεῖ συμπράσθαι, ὁ δὲ νόμος ἀπαγορεύων φαίνεται ἡμεῖς δὲ κατὰ τοὺς νόμους ὁ μὴ μόκατε ψηφιεῖσθαι. Λυσ. (Ἐδῶ οἱ σύνδ. μὲν-δὲ-δὲ συνδέουν μεταξύ των τρεῖς δευτερευούσας αἰτιολογικὰς προτάσεις ἐκ τῶν ὁποίων μόνον ἡ πρώτη εἰσάγεται διὰ τοῦ αἰτιολογ. συνδ. ἐπειδή).

γ) Οἱ γάρ πολλοὶ τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀγνοοῦσι, πρὸς δὲ τὴν δόξαν ἀποβλέπουσιν. Ἰσ. (Οἱ σύνδ. μὲν-δὲ

συνδέουν δύο κυρίας προτάσεις).

δ) Ο ὅτ' ἔλάα, ο ὅτε σηκός ἐνήν ἐν αὐτῷ. Λυσ. (Ὁ ο ὅτε - ο ὅτε συνδέει δύο ὑποκείμεν, τοῦ ρήμ. ἐνήν).

ε) Διὰ τὴν συμφοράν, ἀλλ' οὐδιὰ τὴν ὕβριν ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβαίνω. Λυσ. (Ὁ σύνδ. ἀλλὰ συνδέει δύο ἔμπροθ. ἐπιρρ. προσδιορισμοὺς τοῦ ρήματος ἀναβαίνω).

στ) Οὐ γὰρ ὀλιγορῶν τῆς ἀρετῆς οὐδὲ ραθυμῶν διετέλεσε τὸν βίον. Ἴσ. (Ὁ οὐδὲ συνδέει δύο κατηγορηματικὰς μετοχὰς).

3. Κατὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς μία πρότασις (κυρία ἢ δευτερεύουσα) δύναται νὰ εἶναι:

α) Κρίσεως. Π. χ. Ὁ μὲν ταῦτ' ἔλεγεν. Ξ.— Πολέμιος ἡμῖν ἐστι Φαρνάβαζος. Ξ.

β) Ἐπιθυμίας. Π. χ. Μένε παρ' ἡμῖν. Ξ.— Ὡ παῖ, γένοιο πατρός εὐτυχέστερος. Σοφ.

γ) Ἐρωτηματικῆ. Π. χ. Μανία δὲ τίνος ἦν; Ξ.

δ) Ἐπιφωνηματικῆ. Π. χ. Ὡ δύσδαιμον, οἷα πάσχομεν. Εὐρ.

Ἀνάλυσις ἀπλῆς προτάσεως

1. Συντακτικὴ ἀνάλυσις προτάσεως εἶναι ἡ ἐργασία μὲ τὴν ὁποίαν εὐρίσκομεν τὴν λογικὴν σχέσιν μεταξὺ τῶν λέξεων αἱ ὁποῖαι τὴν ἀποτελοῦν. Πρέπει κατὰ τὴν ἀνάλυσιν μιᾶς προτάσεως νὰ προσδιορίσωμεν τὴν συντακτικὴν θέσιν ὄλων τῶν λέξεων αὐτῆς, ὅσον τὸ δυνατόν ἀκριβέστερον. Ἐννοεῖται, ὅτι προτοῦ ἐπιχειρήσωμεν τὴν συντακτικὴν ἀνάλυσιν πρέπει νὰ ἔχωμεν ἀναγνωρίσει γραμματικῶς ὄλας τὰς λέξεις, ὥστε νὰ μὴ ἀμφιβάλλωμεν π. χ. ἐὰν ἢ λ. ἐλέσθαι εἶναι ἀπαρέμφατον ἢ προστακτικὴ, ἢ ἐὰν ἢ λ. αὐτόθι εἶναι ἐπίρρημα ἢ ἀντωνυμία.

Ἡ συντακτικὴ ἀνάλυσις πάσης προτάσεως ἀρχίζει ἀπὸ τὸ **ρῆμα** τὸ ὁποῖον καὶ ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν αὐτῆς.

3. Μετὰ τὸ ρῆμα θὰ ἀναζητήσωμεν τὸ **ὑποκείμενον** αὐτοῦ. Ὑποκείμενον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐνεργεῖ ἢ πάσχει ὅ,τι φανερώνει τὸ ρῆμα. Εὐρίσκομεν δὲ αὐτό, ἐὰν ἐρωτήσωμεν: ποῖος; (ποῖοι;).

4. Τὸ ὑποκείμενον ρήματος α' προσώπου δὲν εἶναι

δυνατόν νά εἶναι ἄλλο ἀπό τήν προσωπικήν ἀντωνυμίαν τοῦ α' προσώπου (ἐγώ - ἡμεῖς). Ὅμοίως τὸ ὑποκείμενον ρήματος β' προσώπου δὲν εἶναι δυνατόν νά εἶναι ἄλλο ἀπό τήν προσωπικήν ἀντωνυμίαν τοῦ β' προσώπου (σύ - ὑμεῖς). Διὰ τοῦτο τὸ ὑποκείμενον ἐπὶ τοῦ α' καὶ β' προσώπου κανονικῶς παραλείπεται ὡς εὐκόλως ἐννοοῦμενον.

Π.χ. Φράσω (= θά εἴπω) δὲ καὶ τὸ πλῆθος ἐκατέρων.
(Ἔποκ. ἐγώ). Ξ.

Τὸν δὲ υἷὸν ἐώρακας αὐτοῦ; (Ἔποκ. σὺ). Ξ.

Τίθεται δὲ μόνον, ὡς ἄκις πρόκειται νά δηλωθῆ ἔμφασις ἢ ἀντίθεσις.

Π.χ. Καὶ οὕτως ὑμεῖς μὲν τὰ δίκαια γνώσεσθε πάντες, ἐγὼ δὲ τούτων ὑμῖν τυχῶν ἕξω τὴν χάριν, οὗτος δὲ τοῦ λοιποῦ μαθήσεται μὴ τοῖς ἀσθενεστέροις ἐπιβουλεύειν. Λυσ.

5. Ὡς ὑποκείμενον ρήματος γ' προσώπου λαμβάνεται κανονικῶς ὄνομα οὐσιαστικόν ἢ ἀντωνυμία. Δύναται ὅμως καὶ πᾶν ἄλλο μέρος τοῦ λόγου καὶ πρότασις ὁλόκληρος νά ληθῆ ὡς ὑποκείμενον, ὅταν ἰσοδυναμῆ με οὐσιαστικόν.

Π.χ. Ἀγῆσιλαος μὲν δὴ ἐν τούτοις ἦν. Ξ.

Ἡ οὐδαμῶς τό γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλὸν (ἐστίν;) Πλ. (Τὸ ἀδικεῖν = ἡ ἀδικία).

6. Μετὰ τὸ ὑποκείμενον θά ἀναζητήσωμεν τὸ *κατηγορούμενον* αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον τὸ ρῆμα τῆς προτάσεως εἶναι *συνθετικόν*. Συνθετικὰ δὲ ρήματα εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὅποια σημαίνουν γενικῶς: εἶμαι, θεωροῦμαι, γίνομαι.

Τοιαῦτα εἶναι τὰ ρήματα :

α) Εἶμι, ὑπάρχω (= εἶμαι ἐξ ἀρχῆς), τυγχάνω (= εἶμαι κατὰ τύχην), διατελῶ (= εἶμαι διαρκῶς), πέφυκα (= εἶμαι ἐκ φύσεως) κ. ἄ.

β) Λέγομαι, νομίζομαι, καλοῦμαι, ἀκούω, (= ὀνομάζομαι), φαίνομαι. κ. ἄ.

γ) Γίνομαι, καθίσταμαι, ἀποβαίνω, ἐκβαίνω, αἰροῦμαι (= ἐκλέγομαι), λαγχάνω (= ἐκλέγομαι διὰ κλήρου), ἀποδείκνυμαι (= διορίζομαι) κ. ἄ.

7. Κατηγορούμενον τώρα τοῦ ὑποκειμένου εἶναι τὸ οὐσιαστικόν ἢ τὸ ἐπίθετον, τὸ ὅποιον φανερώνει τὴν

εἶναι, τί θεωρεῖται, ἢ τί γίνεται τὸ ὑποκείμενον, ἀποδίδει δηλαδὴ εἰς αὐτὸ μίαν ιδιότητα.

Τὰ συνδετικὰ λοιπὸν ῥήματα λέγονται οὕτω, διότι συνδέουν τὸ κατηγορούμενον πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

Τὸ κατηγορούμενον κανονικῶς εἶναι οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον. Δύναται ὅμως νὰ λαμβάνεται ὡς κατηγορούμενον καὶ πᾶν ἄλλο μέρος τοῦ λόγου καὶ πρότασις ὁλόκληρος, ὅταν ἰσοδυναμῆι μὲ οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον.

Παραδείγματα:

Αἰσχροὺς ἦν τὸ πρᾶγμα. Λυσ. (Τὸ πρᾶγμα = ὑποκ. — αἰσχροὺς = κατηγ.).

Ὁ πόλεμος καὶ ἄλλων πολλῶν κακῶν αἴτιος γέγνηται. Λυσ.

Οὐκ Ἀργεῖοι δυσμενεῖς αὐτοῖς ὑπάρχουσιν; Ξ. (= δὲν εἶναι ἀνέκαθεν οἱ Ἀργεῖοι ἐχθροὶ αὐτῶν;)

Οὕτω δ' ἄπορος ὁ ἀγών μοι καθέστηκεν. Λυσ.

8. *Ἐπιρρηματικὸν κατηγορούμενον.* Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ συνδετικά, ὅλα σχεδὸν τὰ ῥήματα καὶ ἰδίως ὅσα σημαίνουν κίνησιν εἶναι δυνατόν νὰ συνδέουν πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἓνα ἐπίθετον τὸ ὁποῖον σημαίνει τρόπον, χρόνον, τόπον, σειράν κλπ. Αὐτὸ λέγεται ἐπιρρηματικὸν κατηγορούμενον καὶ εἰς τὴν ἑρμηνείαν δυνάμεθα νὰ τὸ ἀποδώσωμεν μὲ ἐπίρρημα, ὡσὰν νὰ ἦτο δηλαδὴ ἐπιρρηματ. προσδιορισμὸς τοῦ ῥήματος. Π.χ. Οἱ σιτοπῶλαι ὀρώσιν ἄσμενοι τὰς συμφοράς τὰς ὑμετέρας = οἱ σιτοπῶλαι βλέπουν εὐχαρίστως (ἢ μὲ εὐχαρίστησιν) τὰς ἰδικὰς σας συμφοράς. Λυσ. (πρβλ. οἱ διαβάτες περνοῦν βιαστικοί = βιαστικά). Ἀπῆλθεν ἄθυτος (= ἔφυγε χωρὶς νὰ θυσιάσῃ) Ξ. (πρβλ. ἔφυγε ἄπρακτος = χωρὶς νὰ κατορθώσῃ τίποτε). Ἀνήρ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἀφίκετο τριταῖος ἐς Μυτιλήνην (= ἔφθασε τὴν τρίτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του) Θ. (πρβλ. Πολὺ πρῶινος μᾶς ἦρθες σήμερα = πολὺ ἐνωρίς).

9. Τὸ ῥήμα, τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον λέγονται κύριοι ὄροι τῆς προτάσεως. Ἡ δὲ πρότασις ἢ ὁποῖα ἔχει μόνον τοὺς κυρίους ὄρους λέγεται ἀπλῆ. Ἐὰν πάλιν ἔχη

περισσότερα τοῦ ἐνὸς ὑποκείμενα ἢ κατηγορούμενα, λέγεται σύνθετος.

Π.χ. Οὗτ' ἑλάα οὔτε σηκός ἐνήν : Σύνθετος μὲ δύο ὑποκείμενα.

Ἰππόνικος ἦν φιλόκαλος καὶ μεγαλοπρεπής.

Ἰσ. : Σύνθετος μὲ δύο κατηγορούμενα.

4. Συμφωνία τῶν ὄρων τῆς προτάσεως.—'Ο ἀριθμὸς τοῦ ὑποκειμένου

1. Διὰ νὰ εὐρωμεν εὐκολώτερον τὸ ὑποκείμενον ἐνὸς ρήμ. γ' προσώπου καὶ τὸ κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου, πρέπει νὰ γνωρίζωμεν εἰς ποίαν πτώσιν καὶ ἀριθμὸν (ἢ καὶ γένος) πρέπει νὰ τὸ ἀναζητήσωμεν. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίζωμεν τοὺς κυριωτέρους κανόνας τῆς συμφωνίας τῶν ὄρων τῆς προτάσεως.

2. Ὁ ἀριθμὸς τοῦ ὑποκειμένου εὐρίσκεται ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ρήματος ὡς ἑξῆς :

α) Ρῆμα ἐνικοῦ ἀριθμοῦ ἔχει κανονικῶς :

ἐν ὑποκείμ. ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, ἢ

ἐν ὑποκείμ. πληθ. ἀριθμοῦ ἀλλὰ πάντοτε οὐδετέρου γένους (*Αἰτική σύνταξις*) : πολλὰ ὀράται βαθέα. Ἄρρ.

β) Ρῆμα δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ἔχει :

ἐν ὑποκείμενον δυϊκοῦ ἀριθμοῦ, ἢ

δύο ὑποκείμενα ἐνικοῦ ἀριθμοῦ.

γ) Ρῆμα πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ ἔχει :

ἐν ὑποκείμ. πληθυντ. ἀριθμοῦ, ἢ

ἐν ὑποκ. ἐνικ. ἀριθμοῦ ἀλλὰ περιληπτικῆς σημασίας. Π.χ. Ἡ πόλις ἔδοσαν (ἢ πόλις=οἱ πολῖται), ἢ

δύο ἢ περισσότερα ὑποκείμενα ἐνικ. ἢ πληθ. ἀριθμοῦ.

5. Ἡ πτώσις τοῦ ὑποκειμένου.—Τὸ ὑποκείμενον τῆς μετοχῆς.—Ἀπαρεμφατικὴ σύνταξις

1. Τὸ ὑποκείμενον παντὸς ρήματος παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως (δηλ. ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς, εὐκτικῆς, προστακτικῆς) ἐκφέρεται πάντοτε κατὰ πτώσιν ὀνομαστικῆν.

Π.χ. Οἱ πένητες σωφρονεῖν ἀναγκάζονται. Λυσ.

Οὐδ' ἂν αὐτὸς φήσειεν. Λυσ.

Ἄνάβηθι καί, εἰπέ σὺ ἐμοί. Λυσ.

2) Τὸ ὑποκείμενον πάσης *μετοχῆς* συμφωνεῖ κατὰ πτώσιν (καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν) πρὸς αὐτήν. Δύναται ἐπομένως νὰ εὑρίσκεται εἰς πᾶσαν πτώσιν.

Π.χ. Ἀλκιβιάδης δὲ ἀκούσας Θρασύβουλον ἤκοντα διέπλευσε πρὸς αὐτόν. Ξ. (Ὑποκ. τῆς μετ. ἀκούσας = Ἀλκιβιάδης, ὀνομαστ.— Ὑποκ. τῆς μετ. ἤκοντα = Θρασύβουλον, αἰτιατ.).

Τῆς Παράλου ἀφικομένης νυκτὸς ἐλέγετο ἡ συμφορά. Ξ. (Γενική).

Τῷ σίτῳ ἐπιλείποντι ἐπιέζοντο. Θ. (Δοτική).

3) Τὸ ὑποκείμενον τοῦ *ἀπαρεμφάτου* ἐκφέρεται ἐπὶ ταυτοπροσωπίας μὲν κατ' ὀνομαστικὴν, ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας δὲ κατ' αἰτιατικὴν.

Ταυτοπροσωπία ὑπάρχει ὅταν τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ὑποκείμενον τοῦ ρήματος ἐκ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτᾶται τὸ ἀπαρέμφατον. (Συνήθως δὲ παραλείπεται τὸ ὑποκ. τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐπὶ ταυτοπροσωπίας, ὡς εὐκόλως ἐννοούμενον).

Π.χ. Ἐβούλοντο δὲ πολλοὶ τῶν ἰδιωτῶν ἐγγυᾶσθαι.

Ξ. (Τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ρῆμα ἐβούλοντο καὶ ἔχει τὸ αὐτὸ ὑποκείμ.: πολλοὶ τῶν ἰδιωτῶν).

Ἐτεροπροσωπία ὑπάρχει ὅταν τὸ ὑποκ. τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶναι διαφορετικὸν ἀπὸ τὸ ὑποκ. τοῦ ρήματος ἐκ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτᾶται.

Π.χ. Βασιλεὺς ἀξιοῖ σὲ μὲν ἀποπλεῖν οἴκαδε, τὰς δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις τὸν ἀρχαῖον δασμὸν αὐτῷ ἀποφέρειν. Ξ.

Ρῆμα: ἀξιοῖ. ὑποκ. βασιλεὺς. Ἐκ τοῦ ἀξιοῖ ἐξαρτῶνται: ἀπαρέμφ.: ἀποπλεῖν, ὑποκ. σὲ (αἰτιατ. λόγῳ ἑτεροπροσωπίας)· ἀπαρέμφ. ἀποφέρειν, ὑποκ. τὰς πόλεις (αἰτιατ. λόγῳ ἑτεροπροσωπίας).

Ἑρμηνεία: Ὁ βασιλεὺς ἀξιοῖ ἐσὺ μὲν νὰ ἀποπλεύσης... αἱ πόλεις δὲ νὰ πληρώνουν κλπ. Κατὰ τὴν μετάφρασιν δηλ. τὸ

κατ' αἰτιατικὴν ὑποκειμένον ἀποδίδεται μὲ ὀνομαστικὴν, διότι ἡ νέα ἑλληνικὴ δὲν ἀνέχεται ποτὲ τὸ ὑποκ. εἰς ἄλλην πτώσιν πλὴν τῆς ὀνομαστικῆς.

6. Συμφωνία κατηγορουμένου πρὸς ὑποκείμενον.— Γενικὴ κατηγορηματικὴ

1) Τὸ κατηγορούμενον, ἐὰν μὲν εἶναι ἐπίθετον, συμφωνεῖ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν πρὸς τὸ ὑποκείμενον. Ἐὰν δὲ εἶναι οὐσιαστικόν, συμφωνεῖ ὑποχρεωτικῶς μὲν κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος ἢ ἀριθμόν.

Παραδείγματα:

Ὁ σῖτος ἦν τίμιος. Λυσ.

Αἱ δ' ἄρθροι αὐτοὶ ὑπερύψηλοι καὶ κρημνώδεις εἴσιν. Ἄρρ.

Ὡσπερ ἐπικλήρου τῆς συμφορᾶς οὕσης. Λυσ.
(οὕσης=μετοχὴ τοῦ συνδεδεικτοῦ εἰμί, τῆς συμφορᾶς = ὑποκ. αὐτῆς, ἐπικλήρου = κατηγορ. τοῦ ὑποκ.).

2) Πολλάκις ὁμοῦ τὸ κατηγορούμενον ἐκφέρεται κατὰ πτώσιν γενικὴν ἀνεξαρτήτως τῆς πτώσεως τοῦ ὑποκειμένου. Ἡ γενικὴ αὕτη λέγεται *γενικὴ κατηγορηματικὴ* καὶ ἐκφράζει διαφόρους σχέσεις:

α) Κτησίαν: Τὸ χωρίον τοῦτο ἦν Πεισάνδρου. Λυσ. (πρβλ.: αὐτὸ τὸ σπίτι εἶναι τοῦ Κώστα).

β) Ἐνδιηρημένον ὄλον: Πειρᾶται πείθειν ὑμᾶς, ὡς οὐκ εἰμί τῶν ἀδυνάτων ἐγὼ (= ἀπὸ τοῦ ἀδυνάτους). Λυσ.

γ) Ὑλην. δ) Ἰδιότητα. ε) Ἀξίαν.

7. Πρότασις ἑλλιπής.—Πρότασις ἐπηυξημένη

1) Εἷς ἢ καὶ περισσότεροι ἀπὸ τοῦς κυρίους ὄρους προτάσεως εἶναι δυνατόν νὰ παραλείπεται ὅταν ἐννοηταὶ ἀπὸ τὰ συμφραζόμενα ἢ ἀπὸ τὴν συνηθὴν χρῆσιν. Τότε ἡ πρότασις λέγεται ἑλλιπής. (κατὰ τὸ ρῆμα, κατὰ τὸ ὑποκ. κλπ.) Αἱ ἑλλιπεῖς προτάσεις εἶναι συχνόταται εἰς τοὺς διαλόγους.

Π. χ.—Ποῖ τείνει τὸ κακὸν τοῦτο;

—Δήλον ὅτι εἰς τὸ σῶμα (*Ἀντί: Δήλόν ἐστι, ὅτι τείνει εἰς τὸ σῶμα) Πλ.

—Ἄτοπον τὸ ἐνύπνιον (ἐνν. ἐστὶ)—Ἐναργές μὲν οὖν (ἐνν. ἐστὶ τὸ ἐνύπνιον) Πλ.

2) Ἀντιθέτως μία πρότασις εἶναι δυνατόν νὰ περιέχῃ ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς κυρίους ὄρους καὶ ἄλλας λέξεις αἱ ὁποῖαι λέγονται δευτερεύοντες ὄροι ἢ προσδιορισμοί. Τότε ἡ πρότασις λέγεται ἐπιϋξημένη.

8. Οἱ προσδιορισμοί

1) Μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῶν κυρίων ὄρων προχωροῦμεν εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῶν δευτερευόντων ὄρων ἢ προσδιορισμῶν. Οἱ προσδιορισμοὶ συμπληρῶνουν τὸ νόημα τῶν κυρίων ὄρων ἢ καὶ ἄλλων προσδιορισμῶν. Διαιροῦνται δὲ εἰς δύο κυρίως μεγάλας ομάδας:

α) Τοὺς *ὀνοματικούς*, δηλ. ἐκείνους οἱ ὁποῖοι εἶναι ὀνόματα ἢ ἰσοδυναμοῦν μὲ ὀνόματα.

β) Τοὺς *ἐπιρρηματικούς*, δηλ. ἐκείνους οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐπιρρήματα ἢ ἰσοδυναμοῦν μὲ ἐπιρρήματα.

2) Ἐκτὸς ἀπὸ τὰς δύο αὐτὰς μεγάλας ομάδας προσδιορισμῶν ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι οἱ ὁποῖοι, ἂν καὶ δύνανται νὰ καταταγοῦν εἰς αὐτάς, ἐξετάζονται συνήθως ἰδιαιτέρως, λόγῳ τῆς ἰδιαιτέρας σημασίας καὶ σπουδαιότητος αὐτῶν. Αὐτοὶ εἶναι: α) Τὸ ἀντικείμενον β) Ἡ δοτικὴ προσωπικὴ καὶ γ) τὸ ποιητικὸν αἷτιον.

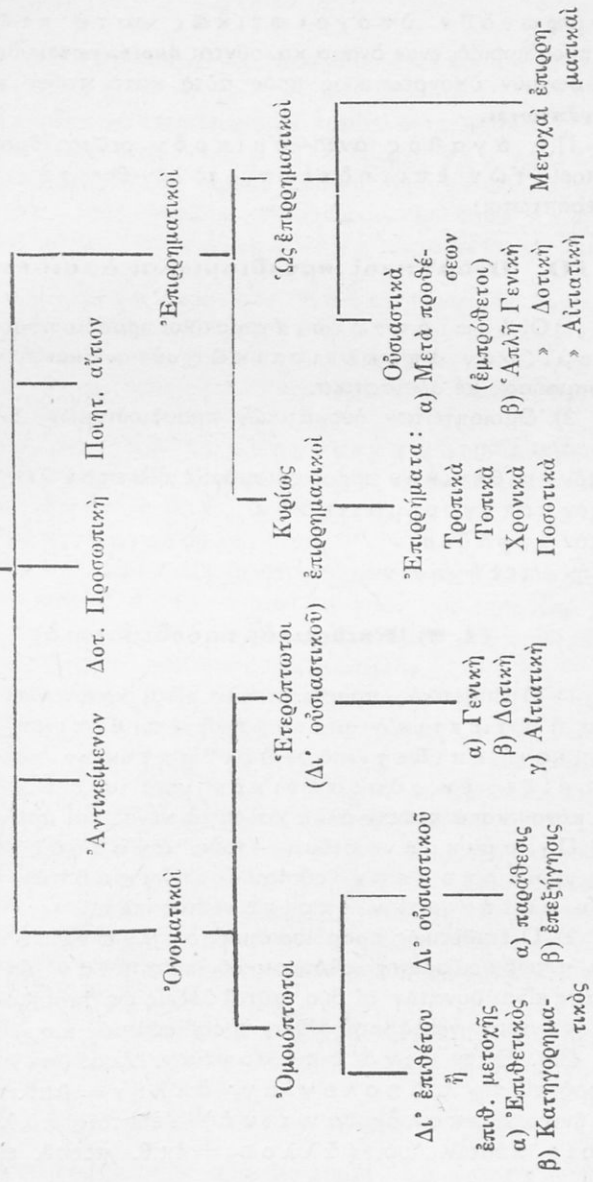
3) Κατὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῶν προσδιορισμῶν εἶναι ἀνάγκη νὰ σημειώσωμεν ὅχι μόνον τί εἶδους προσδιορισμὸς εἶναι ἕκαστος ἀλλὰ καὶ ποίαν λέξιν τῆς προτάσεως προσδιορίζει.

4) Συνοπτικὸν διάγραμμα ὄλων τῶν προσδιορισμῶν παραθέτομεν κατωτέρω.

9. Ὀνοματικοὶ προσδιορισμοὶ

1) Οἱ ὀνοματικοὶ προσδιορισμοὶ εἶναι ὀνόματα ἢ ἰσοδυναμοῦν μὲ ὀνόματα (οὐσιαστικά ἢ ἐπίθετα) καὶ προσδιορίζουν συνήθως ἄλλα ὀνόματα. Καὶ ὅσοι μὲν

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

συμφωνοῦν ὑποχρεωτικῶς κατὰ πτώσιν μὲ τὸ προσδιοριζόμενον ὄνομα καλοῦνται *ὁμοιόπτωτοι*· ὅσοι δὲ δὲν συμφωνοῦν ὑποχρεωτικῶς πρὸς αὐτὸ κατὰ πτώσιν καλοῦνται *ἑτερόπτωτοι*.

Π.χ. ἀγαθὸς ἀνὴρ—σμικρὸν ρεῦμα (ὁμοιόπτωτοι).
Ἄπορία τῶν ἐπιτηδείων—τὸ μέγεθος τῆς πενίας (ἑτερόπτωτοι).

10. Ὄνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ ὁμοιόπτωτοι

1) Οἱ ὁμοιόπτωτοι ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ προσδιορίζουν ἀποκλειστικῶς *οὐσιαστικὸν* ἢ λέξεις ἰσοδυναμούσας μὲ οὐσιαστικά.

2) Ὅμοιοπτῶτων ὀνομαστικῶν προσδιορισμῶν διακρίνομεν τέσσαρα εἶδη :

- α) τὸν ἐπιθετικὸν προσδιορισμὸν (ἐπίθετον ἢ ἐπιθ. μετοχὴ)
β) τὸν κατηγορηματικὸν » (» » »)
γ) τὴν παράθεσιν (οὐσιαστικὸν)
δ) τὴν ἐπεξηγήσιν (»)

11. α) Ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς

1) Ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς εἶναι κανονικῶς ἐπίθετον ἢ ἐπιθετικὴ μετοχὴ ἢ ἐπιθετικὴ ἀντωνυμία ἢ ἐπιθετικὸν ἀριθμητικὸν καὶ προσδιορίζει ἕν οὐσιαστικὸν μετὰ τοῦ ὁποῦ συμφωνεῖ ὄχι μόνον κατὰ πτώσιν ἀλλὰ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν.

Π.χ. σμικρὸν ρεῦμα—τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας—τὴν ὑπάρχουσαν οὐσίαν—τηλικαῦτα πελάγη—τὴν αὐτὴν αἰτίαν—τρίτον ἔτος κλπ.

2) Ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς συγχωνεύεται μετὰ τοῦ προσδιοριζομένου οὐσιαστικοῦ εἰς μίαν ἔννοιαν. Οὕτως εἶναι δυνατόν αἱ δύο αὐταὶ λέξεις ὡς ἀποτελοῦσαι μίαν μόνον ἔννοιαν νὰ λάβουν ἄλλον προσδιορισμὸν κ.ο.κ.

Π.χ. ἄλλην τινὰ ἀπολογία. Λυσ. (τινὰ = ἐπιθ. προσδ. εἰς τὴν λ. ἀπολογία· ἄλλην = ἐπιθ. προσδ. εἰς τὴν ἔννοιον ἀπολογία τινὰ)—ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ὠνίοις ἅπασιν. Λυσ. (ἄλλοις = ἐπιθ. προσδ. εἰς τὴν λ.

ώνίοις· ἅ πασι = κατηγορ. προσδιορισμός εἰς τὴν ἔννοιαν ἄλλοις ώνίοις).

3) Ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ λαμβάνονται προσέτι:

α) Οὐσιαστικά: κύρια ὀνόματα γεωγραφικὰ μετὰ τοῦ ἄρθρου ὡς προσδιορισμοὶ τῶν γεωγραφικῶν ὄρων, τοὺς ὁποίους συνοδεύουν, ἐφ' ὅσον προσηγοῦνται αὐτῶν καὶ συμφωνοῦν κατὰ γένος ἀριθμὸν καὶ πτώσιν.

Π.χ. Τὸ Πάγγαιον ὄρος—τὸν Ἐβρον ποταμόν. Ἄρρ. (Εἰς τὴν φράσιν ὁμῶς: Κολωνάς πόλιν παραμεΐψας, τὸ κύριον ὄνομα Κολωνάς δὲν εἶναι ἐπιθ. προσδ. τοῦ οὐσ. πόλις, διότι οὔτε ἄρθρον ἔχει οὔτε συμφωνεῖ πρὸς αὐτὸ κατ' ἀριθμὸν).

β) Οὐσιαστικὰ προσηγορικὰ δηλοῦνται ἡλικίαν, ἐπάγγελμα ἢ ἀξίωμα, ἐθνικότητα κ.τ.τ. ὡς προσδιορισμοὶ τῶν οὐσιαστικῶν ἀνήρ, γυνή, ἄνθρωπος.

Π.χ. Ὡ ἄνδρες δικασταί. Λυσ.

γ) γενικὴ πτώσις οἴουδήποτε οὐσιαστικοῦ, ἢ ἐμπρόθετος ἔκφρασις ἢ ἐπίρρημα ἐφ' ὅσον συνοδεύονται ἀπὸ ἄρθρου, τὸ ὅποιον συμφωνεῖ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικόν.

Π.χ. τῆς τῶν χρημάτων εὐπορίας Ἴσ. (τῆς τῶν χρημάτων = τῆς χρηματικῆς).— τοῖς νόμοις τοῖς τῆς πόλεως. Λυσ.— τὸ παρὰ τῆς πόλεως ἀργύριον. Λυσ.— τὴν ἐκ τῆς τέχνης εὐπορίαν. Λυσ.— τὸ Πειραιοῖ θέατρον. Ξ. (Πειραιοῖ=τοπικ. ἐπίρρ.).

4) Πολὺ συχνὰ βλέπομεν ἐπίθετα νὰ χρησιμοποιοῦνται ὡς οὐσιαστικά, νὰ ἔχουν δηλ. θέσιν ὑποκειμένου, ἀντικειμένου, ἑτεροπτώτου προσδιορισμοῦ κλπ. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν τὸ ἐπίθετον ἀντικαθιστᾷ τὸ προσδιοριζόμενον ὑπ' αὐτοῦ οὐσιαστικόν, τὸ ὅποιον ἔχει παραλειφθῆ ὡς ἔννοούμενον εὐκόλως.

Π.χ. Χρῶ τοῖς βελτίστοις (ἐνν. ἀνδράσιν· ἀντικ.).—οἱ πολλοὶ ἀγνοοῦσιν (ἐνν. ἄνθρωποι· ὑποκ.) Ἴσ.

12. β) Κατηγορηματικὸς προσδιορισμὸς

1) Ὁ κατηγορηματικὸς προσδιορισμὸς ὁμοιάζει μὲ

τὸν ἐπιθετικόν, διότι καὶ αὐτὸς εἶναι ἐπίθετον ἐπιθετικῇ μετοχῇ καὶ προσδιορίζει ὁμοιοπτῶτως ἐν οὐσιαστικόν.

2) **Διαφέρει** ὅμως ἀπὸ τὸν ἐπιθετικόν, διότι ὁ μὲν ἐπιθετικός διαστέλλει (δηλ. ξεχωρίζει) ἐν πρᾶγμα ἀπὸ ἄλλου ὁμοειδέος, ὁ δὲ κατηγορηματικός διαστέλλει μίαν ἰδιότητα ἢ κατάστασιν ἐνός πράγματος ἀπὸ ἄλλης ἰδιότητος ἢ κατάστασιν τοῦ αὐτοῦ πράγματος.

3) Ἄναγνωρίζεται ἐξωτερικῶς ὁ κατηγορ. προσδιορισμός, διότι *οὐδέποτε λαμβάνει ἄρθρον* πρὸ αὐτοῦ.

Π.χ. Τότε πλεῖστα κερδαίνουσιν, ὅταν τίμιον (= ἄκριβόν) τὸ σίτον πωλῶσιν. Λυσ.— Ἐάν τούτων καταψηφίσθητε, ἀξιώτερον (= εὐθηνότερον) τὸν σίτον ὠνήσεσθε. Λυσ. (Καὶ εἰς τὰ δύο παραδείγματα πρόκειται περὶ τοῦ αὐτοῦ σίτου εἰς τὸν ὅποιον ἀποδίδονται δύο ἰδιότητες διάφοροι ἐάν ὑπῆρχεν ἄρθρον πρὸ τῶν λέξεων τίμιον καὶ ἀξιώτερον, τότε θὰ ἦσαν ἐπιθετ. προσδιορισμοὶ καὶ τὸ νόημα θὰ ἦτο ἐντελῶς διαφορετικόν· θὰ ἔπρεπε δηλαδὴ νὰ υποθέσωμεν ὅτι γίνεται λόγος διὰ δύο διαφορετικὰ εἶδη σίτου: τὸν εὐθηνὸν καὶ τὸν ἄκριβόν).— Ἀλέξανδρος προухώρει συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι. Ἄρρ. (Ὁ Ἄλ. εἶχε ἐν στρατεύμα ἀλλὰ αὐτὴν τὴν φορὰν ἦτο συντεταγμένον, ἐνῶ εἰς ἄλλην στιγμὴν ἦτο ἄσυντακτον. Ἐάν ἔλεγε: τῷ συντεταγμένῳ στρατεύματι, θὰ ἔπρεπε νὰ υποθέσωμεν ὅτι εἶχε δύο στρατεύματα, ἐν συντεταγμένον καὶ ἐν ἄσυντακτον.) Πρβλ. βρήκα τὴν πόρτα κλειδωμένην.

4) Τὰ κατωτέρω ἐπίθετα καὶ ἀντωνυμῖαι λαμβάνονται ἀνευ τοῦ ἄρθρου ὡς κατηγ. προσδιορισμοὶ μὲ ἐιδικὴν σημασίαν:

α) ἄκρος, μέσος, ἔσχατος: διαστέλλουν ἐν τμημα ἀπὸ ἄλλο τμημα ἢ ἀπὸ τὸ σύνολον ἐνός πράγματος.

Π.χ. κατὰ μέσην τὴν Ἀκτὴν (=κατὰ τὸ μέσον τῆς Ἀκτῆς). Λυκ.

β) πᾶς, ἅπας, ὅλος: διαστέλλουν τὸ σύνολον ἀπὸ τὰ μέρη ἐνός πράγματος.

Π.χ. Πάντες ἐπίστασθε (πάντες: κατηγ. προσδ. τοῦ πα-

ραλειπομένου ὑποκ. ὑμεις) = ἐσεῖς ὅλοι καὶ ὄχι μερικοὶ μόνον ἀπὸ σαs.

γ) αὐτὸς = ὁ ἴδιος, αὐτοπροσώπως. Π.χ. (ἐγὼ) αὐτὸς γεωργῶ. Λυσ.

μόνος = χωρὶς συνεργασίαν ἢ συμμετοχὴν ἄλλου.

ἕκαστος — χωριστὰ κάθε ἕνας.

13. γ) Παράθεσις

1) Ἡ παράθεσις εἶναι οὐσιαστικόν, προσδιορίζει ἄλλο οὐσιαστικόν καὶ συμφωνεῖ πρὸς αὐτὸ ὑποχρεωτικῶς μὲν κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατ' ἀριθμὸν καὶ γένος. Προσθέτει εἰς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικόν ἕν γνώρισμα ὁπωσδήποτε κύριον καὶ γνωστὸν ἢ ἀπλῶς χαρακτηρίζει αὐτὸ κατὰ τρόπον γενικόν.

2) Κατὰ τὴν ἑρμηνείαν δύναται νὰ ἀποδίδεται μὲ ἀναφορικὴν πρότασιν.

π.χ. Ἀλκίᾳ Ἀντισθένοῦς ἀπελευθέρω (=εἰς τὸν Ἀλκίαν, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀπελεύθερος τοῦ Ἀντισθ.) Λυσ.— Κλεόμαντις δὲ τῶν Δελφῶν τις. Λυκ. (πρβ. κάτω στὸν Ἰορδάνη τὸν ποταμὸ).

3) Ἡ παράθεσις κανονικῶς τίθεται μετὰ τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικόν. Ἐνίοτε ὅμως προσδιορίζει ὀλόκληρον πρότασιν καὶ τότε τίθεται πρὸ αὐτῆς, καλεῖται δὲ τότε προεξαγγελτικὴ παράθεσις. Συνήθεις ἐκφράσεις λαμβανόμεναι ὡς προεξαγγελτικαὶ παραθέσεις εἶναι : τοῦναντίον, τὸ λεγόμενον, τὸ κεφάλαιον, τὸ μέγιστον, τὸ δεινότατον κ.ἄ.

14. δ) Ἐπεξήγησις

1) Ἡ ἐπεξήγησις, ὅπως καὶ ἡ παράθεσις, εἶναι οὐσιαστικόν, προσδιορίζει ἄλλο οὐσιαστικόν, τίθεται μετὰ τὸ προσδιοριζόμενον καὶ συμφωνεῖ πρὸς αὐτὸ ὑποχρεωτικῶς μὲν κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν. Διαφέρει ὅμως ἀπὸ τὴν παράθεσιν, διότι προσδιορίζει πάντοτε ὄνομα, τοῦ ὁποῖου ἡ ἔννοια εἶναι ἀρκετὰ ἀό-

ριστος, γενική και έπομένως άσαφής και έχουσα ανάγκην διευκρινίσεως.

2) Κατά την έρμηνείαν συνήθως θέτομεν πρό της έπεξηγήσεως την **λ. δηλαδή.**

Π.χ. καταγορεύει τις έπιβουλήν και τόν άρχηγόν του πράγματος Κινάδωνα (=και τόν άρχηγόν της συνωμοσίας, δηλαδή τόν Κινάδωνα) = ήγωνίζοντο οί μ έν έξώσαι από της όχθης τούς Πέρσας, οί Μακεδόνες, οί δέ ειρξαι αύτών την έκβασιν, οί Πέρσαι. 'Αρρ.

3) 'Ως έπεξηγήσεις όνόματος και μάλιστα του ούδετέρου δεικτικής άντωνυμίας τίθεται πολλάκις όλόκληρος πρότασις.

Π.χ. τοούθ' ύμās δεϊ μαθεϊν, ότι τό συνέχον την δημοκρατίαν όρκος έστί. Λυκ.

15. Όνοματικοί προσδιορισμοί έτερόπτωτοι

1) 'Ως έτερόπτωτοι προσδιορισμοί ούσιαστικών ή έπιθέτων λαμβάνονται μόνον *ούσιαστικά*. Λέγονται δέ έτερόπτωτοι διότι τίθενται εις μίαν έκ των πλαγίων πτώσεων (Γενικήν - Δοτικήν - Αιτιατικήν) άνεξαρτήτως της πτώσεως του προσδιοριζομένου. 'Η πτώσις δηλαδή του έτεροπτώτου προσδιορισμού δέν έξαρτάται από την πτώσιν του προσδιοριζομένου, αλλά από την σχέσηιν την όποιαν θέλει νά έκφράση.

16. α) ΚΑΤΑ ΓΕΝΙΚΗΝ

1) 'Ο κατά γενικήν έτερόπτωτος προσδιορισμός ούσιαστικού ή έπιθέτου είναι πολύ συχνός και έκφράζει πολλάς σχέσεις :

α) "Εν διηρημένον δλον (γεν. διαιρετική) π.χ. πολλούς των πολιτών Λυσ.—τινές των ρητόρων Λυσ.—τινά των ίερών όπλων (=μερικά από τά ίερά όπλα). 'Αρρ.

β) Τόν κτήτορα (γεν. κτητική) : τά τείχη της πατρίδος — τά όρια της χώρας — τό ίερόν τοϋ Διός. Λυκ.

γ) Τό ύποκείμενον ένεργείας τινός (γενι-

κή ύποκειμενική) π.χ. Θουκυδίδου Ξυγγραφή.—
Φυρκίνου μαρτυρία. Λυκ.

δ) Τὸ ἀντικείμενον ἐνεργείας τινός (γενική
ἀντικειμενική) π.χ. αἱ ἐλπίδες τῆς σωτηρίας —
τὸν προδότην ἀπάντων τούτων. Λυκ.

ε) Τὴν αἰτίαν· π.χ. τὴν τιμωρίαν τῶν αὐτοῦ πα-
ρανομημάτων ὑπέχει. Λυκ.

στ) Τὴν ἰδιότητα (ὀνόματα δηλοῦντα μέγεθος ἢ ἡλι-
κίαν συνοδευόμενα ὑπὸ ἀριθμητικῶν προσδιορισμῶν). ζ) Τὴν
ἀξίαν ἢ τὸ τίμημα. η) Τὸν δημιουργόν. θ) Τὴν ὕλην ἢ τὸ περιε-
χόμενον.

ι) Τὸν β' ὄρον τῆς συγκρίσεως (γενική συγκριτική) π.χ. το ὄ-
του βελτίων εἰμι πολίτης. Λυσ.

2) Διὰ νὰ ἀναγνωρίζωμεν τὴν γεν. ὑποκειμενικὴν
καὶ τὴν γεν. ἀντικειμενικὴν καθὼς καὶ διὰ νὰ μὴ
συγχέωμεν τὴν μίαν μὲ τὴν ἄλλην, πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τὰ
ἑξῆς : Μὲ γενικὴν ὑποκειμενικὴν καὶ ἀντικειμενικὴν συντάσσονται
οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα τὰ ὁποῖα ἔχουν συγγένειαν στενὴν κατὰ τὸ
νόημα καί, συνήθως, καὶ κατὰ τὴν ἔτυμολογίαν μὲ ἕνα ρῆ-
μα. Π.χ. συγγραφὴ - συγγράφω· μαρτυρία - μαρτυρῶ· προδό-
της - προδίδωμι· ἐλπίς - ἐλπίζω. Ἐὰν τώρα τροποποιήσωμεν τὴν
φράσιν θέτοντες ἀντὶ τοῦ προσδιοριζομένου ὀνόματος τὸ σχετι-
κὸν ρῆμα εἰς τὴν ἐνεργητ. φωνήν, βλέπομεν ὅτι ὁ κατὰ γενικὴν
προσδιορισμὸς πρέπει νὰ γίνῃ εἰς τὴν νέαν φράσιν ἢ *ὑποκείμε-
νον* τοῦ ρήματος (ὁπότε πρόκειται περὶ γενικῆς ὑποκειμενικῆς)
ἢ *ἀντικείμενον* αὐτοῦ (ὁπότε πρόκειται περὶ γενικῆς ἀντικειμε-
νικῆς).

Π.χ. Θουκυδίδου συγγραφὴ (συγγραφὴ - συγγράφω) —
Θουκυδίδης συνέγραψε (Θουκυδίδης : ὑποκ. τοῦ ρήμ.
συνέγραψε). "Ἄρα εἰς τὴν ἀρχικὴν φράσιν ἢ λ. Θουκυ-
δίδου εἶναι γενικὴ ὑποκειμενικὴ εἰς τὸ οὐσιαστικὸν
συγγραφῆ.

β) Αἱ ἐλπίδες τῆς σωτηρίας. Λυκ. (ἐλπίς - ἐλπίζω) —
ἤλπιζον σωτηρίαν (σωτηρίαν : ἀντικ. τοῦ ρήμ. ἤλπι-
ζον). "Ἄρα εἰς τὴν ἀρχικὴν φράσιν ἢ λ. σωτηρίας εἶναι γενι-
κὴ ἀντικειμενικὴ εἰς τὸ οὐσιαστ. ἐλπίδες. Ὅμοι-
ως : τὸν προδότην ἀπάντων τούτων Λυκ. (προὔδωκεν ἀπαν-
τα ταῦτα.)

3) Πολλά είναι τὰ *ἐπίθετα* τὰ ὅποια δέχονται ἑτερόπτωτον κατὰ γενικὴν προσδιορισμὸν καὶ ἰδίως γενικὴν κτητικὴν (συγγενῆς, φίλος, ἐχθρός, ξένος κ.τ.θ.) γεν. ἀντικειμενικὴν (κυρίως ὅσα ἔχουν ἀντίστοιχα ῥήματα συντασσόμενα μετὰ γενικῆς, ὡς ἐπιμελής, ἐπιλήσμων, πλήρης, ὑπήκοος, ἐνδεής, κενός, διάφορος κλπ.) καὶ γενικὴν τῆς αἰτίας (αἴτιος, ὑπεύθυνος, ὑπόλογος κλπ.)

17. Ὁ β' ὄρος τῆς συγκρίσεως

1) Μετὰ ἀπὸ ἐπίθετον ἢ ἐπίρρημα *συγκριτικοῦ βαθμοῦ* πρέπει νὰ ὑπάρχη κανονικῶς ἓνας προσδιορισμὸς αὐτοῦ, ὁ ὅποιος λέγεται *β' ὄρος τῆς συγκρίσεως*. Τὸ συγκριτικὸν δηλ. ἐπίθετον ἢ ἐπίρρημα συνδέει κανονικῶς δύο ὁμοειδεῖς ἐννοίας ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη λέγεται α' ὄρος καὶ ἡ δευτέρα β' ὄρος τῆς συγκρίσεως. Ὁ α' ὄρος ἐκφέρεται ποικιλοτρόπως ἀναλόγως τῆς συντακτικῆς θέσεως τὴν ὁποίαν ἔχει εἰς τὴν πρότασιν (ὑποκείμενον, ἀντικείμενον, προσδιορισμὸς κλπ.). Ὁ β' ὄρος τῆς συγκρίσεως : Ἐὰν μὲν εἶναι *οὐσιαστικὸν* ἢ λέξις ἰσοδύναμος πρὸς οὐσιαστικὸν ἐκφέρεται :

α) Κατὰ *γενικὴν* (γενικὴ συγκριτικὴ) π.χ. (ἐγὼ) εἰμί βελτίων τοῦτου πολίτης. Λυσ.

β) Διὰ τοῦ μορίου *ἤ* (= παρὰ) καὶ ὁμοιοπτῶτως πρὸς τὸν α' ὄρον. Π.χ. εὐμενέστεροι ἦσαν τοῖς πολεμίοις ἢ τῇ Λακεδαίμονι. Ξ.

Ἐὰν δὲ δὲν εἶναι οὐσιαστικόν, ἐκφέρεται πάντοτε διὰ τοῦ *ἢ* καὶ ὁμοιοτρόπως πρὸς τὸν α' ὄρον. Δηλ. ἐὰν ὁ α' ὄρος εἶναι ἀπαρέμφατον, θὰ εἶναι καὶ ὁ β' ἀπαρέμφατον, ἐὰν ὁ α' εἶναι ἐπίρρημα, θὰ εἶναι καὶ ὁ β' ἐπίρρημα κ.ο.κ. Π.χ. ἐνόμισαν αὐτὸν μὴ βούλεσθαι μάλλον ἢ μὴ δύνασθαι ἐλεῖν τὴν πόλιν.

18. Ἐτερόπτωτοι προσδιορισμοὶ κατὰ δοτικὴν καὶ αἰτιατικὴν

1) Τὰ οὐσιαστικὰ δέχονται σπανίως ἑτερόπτωτον προσδιορισμὸν κατ' αἰτιατικὴν καὶ ἀκόμη σπανιώτερον κατὰ δοτικὴν.

2) Ἐπίθετα συντασσόμενα μετὰ δοτικῆς εἶναι πολλά, ἰδίως δέ τὰ σημαίνοντα ὠφέλειαν ἢ βλάβην, φιλίαν ἢ ἔχθραν, εὐπείθειαν, ταυτότητα, ὁμοιότητα, ἰσότητα, συμφωνίαν, προσέγγισιν, τὸ πρότερον κλπ., ὡς: πολέμιος, ἐχθρός, ἐναντίος, ὑπήκοος, ὁμοιος, γείτων, ξένος, φίλος κλπ.

Π.χ. ὁμόνυμος αὐτῆ. Λυκ.— οἱ κίνδυνοι κοινοὶ γίνονται καὶ τοῖς μηδὲν ἀδικοῦσι καὶ τοῖς πολλὰ ἡμαρτηκόσιν.

3) Ἄξια λόγου εἶναι ἡ σχέσις τῆς ἀναφορᾶς ἢ τοῦ κατὰ τι, τὴν ὁποίαν δηλοῖ ἡ δοτικὴ μετ' ἐπιθέτων καὶ ἡ αἰτιατικὴ μετ' οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων.

Π.χ. διαπρεπῆς τὴν θέαν. Εὐρ.

19 Ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιφωνημάτων

Εἶδομεν ἀνωτέρω, ὅτι ὀνομαστικοὺς προσδιορισμοὺς δέχονται συνήθως τὰ οὐσιαστικά καὶ τὰ ἐπίθετα. Ἐκτὸς αὐτῶν ὁμοίως καὶ ἐπιρρήματα (τοπικά, χρονικά, τροπικά καὶ ποσοτικά) καὶ σπανιότερον ἐπιφωνήματα δέχονται προσδιορισμοὺς ὀνομαστικοὺς εἰς μίαν ἐκ τῶν πλαγίων πτώσεων ἰδίως δὲ γενικήν.

Π.χ. ἔξω τοῦ Ἑλλησπόντου. Ξ. συμφερόντως τῆ πόλει. Λυκ. ἅμα τῷ ἤρι ἀρχομένῳ. Ἄρρ. νῆ τὴν Ἀθηναίαν. Λυκ.

20. Τὸ ἀντικείμενον

Τὰ ρήματα τὰ ὁποῖα φανερώνουν ἐνέργειαν τοῦ ὑποκειμένου, ἢ ὁποῖα μεταβαίνει εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, δηλ. τὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ρήματα, δέχονται κανονικῶς ἓνα προσδιορισμόν, ὁ ὁποῖος λέγεται ἀντικείμενον αὐτῶν. Τὸ ἀντικείμενον εἶναι ἓνα οὐσιαστικόν (ἢ ἄλλη λέξις ἢ φράσις ἰσοδύναμος πρὸς οὐσιαστικόν) τὸ ὁποῖον φανερῶνει τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα εἰς τὸ ὁποῖον μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου.

Π.χ. Τὰς συμφορὰς ὀρώσιν. Λυσ. (πρβλ. βλέπω τὸν πίνακα).

— Τῶν σιτοπωλῶν κατηγοροῦν. Λυσ. (πρβλ. πὲς τοῦ

ἀδελφοῦ σου νὰ ἔλθῃ).— Τοῖς νόμοις ἐβοήθουν.
Λυσ.

2. Τὸ ἀντικείμενον *οὐδέποτε τίθεται εἰς τὴν ὀνομαστικὴν* ἀλλὰ εἰς μίαν ἀπὸ τὰς πλαγίας πτώσεις.

3) Ἐκαστον ρῆμα συντάσσεται πάντοτε μετὰ τῆς αὐτῆς πτώσεως, δηλ. δέχεται τὸ ἀντικείμενόν του πάντοτε κατὰ τὴν αὐτὴν πτῶσιν. Ὁρισμένα ρήματα τὰ ὅποια συντάσσονται ἄλλοτε μὲ μίαν πτῶσιν καὶ ἄλλοτε μὲ ἄλλην, ἔχουν διαφορετικὴν σημασίαν εἰς ἐκάστην περίπτωσιν.

Π.χ. κρατῶ τινος (γενικῆ) = εἶμαι ἄρχων τινός.

κρατῶ τινα (αἰτιατ.) = νικῶ τινα.

4. Πολλὰ ρήματα δέχονται ταυτοχρόνως δύο ἀντικείμενα (*ἄμεσον καὶ ἔμμεσον*) ἕκαστον ἐξ αὐτῶν συμπληρώνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ρήματος κατὰ διαφορετικὸν τρόπον. Τὰ ρήματα αὐτὰ λέγονται δίπτωτα (ἐνῶ τὰ ἄλλα μονόπτωτα).

Π.χ. Ἐμοὶ ὁ πατήρ οὐδὲν κατέλιπε. Λυσ. (πρβλ.: φέρε μου τὸ βιβλίον).

5) Τὸ ἄμεσον καὶ τὸ ἔμμεσον ἀντικείμενον ἑνὸς ρήματος δὲν συνδέονται ποτὲ μεταξύ των διὰ συνδέσμου, διότι δὲν εἶναι ὁμοειδεῖς ὄροι.

6) Ὅλα τὰ μεταβατικὰ ρήματα δύνανται νὰ λαμβάνωνται καὶ ὡς ἀμετάβατα, δηλ. χωρὶς ἀντικείμενον.

21. Κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου

Τὰ ρήματα τὰ ὅποια σημαίνουν ὀνομάζω, θεωρῶ, ἐκλέγω, διορίζω, καθιστῶ (ἤτοι ἐκεῖνα τῶν ὁποίων τὰ παθητικά χρησιμοποιοῦνται ὡς συνδετικά) συντάσσονται συχνὰ μὲ δύο οὐσιαστικά κατ' αἰτιατικὴν, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓνα εἶναι ἄμεσον ἀντικείμενον καὶ τὸ ἄλλο κατηγορούμενον αὐτοῦ. Τοῦτο ἀντιλαμβάνομεθα εὐκολώτερον, ὅταν μετατρέψωμεν τὴν ἐνεργητικὴν σύνταξιν εἰς παθητικὴν.

Π.χ. Οὐκ ἤσχύνθη τὴν τῆς πατρίδος ἀτυχίαν αὐτοῦ σωτηρίαν προσαγορεύσας. Λυκ.— ἱκανὰ νομίζω τὰ εἰρημμένα. Λυσ.— ἐξαγωγίμον τὴν παρὰ τῶν θεῶν βοήθειαν ἐποίησε Λυκ. (πρβ: βάζω τὸν οὐρανὸ κριτή). Παθητ. σύνταξις: ἡ τῆς πατρίδος ἀτυχία (ὑποκ.) σωτηρία (κατ.) αὐτοῦ προσηγορεύθη.— ἱκανὰ (κατ.) νομίζεται τὰ εἰρημμένα (ὑποκ.)

—έξαγωγίμος (κατηγ.) ἢ παρὰ τῶν θεῶν βοήθεια (ὕποκ.) ἐγένετο. (ὁ οὐρανὸς ὀρίζεται κριτῆς.)

22. Σύστοιχον ἀντικείμενον

1. Σχεδὸν ὅλα τὰ ρήματα, ὄλων τῶν διαθέσεων εἶναι δυνατόν νὰ συνοδεύωνται ἀπὸ ἓνα οὐσιαστικὸν κατ' αἰτιατικὴν, τὸ ὁποῖον δὲν ἐκφράζει τίποτε ἄλλο παρὰ αὐτὸ τὸ περιεχόμενον τοῦ ρήματος, τὴν οὐσίαν δηλαδὴ τῆς ρηματικῆς ἐνεργείας. Αὐτὸ τὸ οὐσιαστικὸν λέγεται *σύστοιχον ἢ ἐσωτερικὸν ἀντικείμενον* καὶ συνήθως εἶναι καὶ ἐτυμολογικῶς συγγενὲς πρὸς τὸ ρῆμα. Π. χ. νικῶ νίκην, μάχομαι μάχην, λέγω λόγους.

2. Ἐπειδὴ τὸ σύστοιχον ἀντικείμενον δὲν προσθέτει μόνον τοῦ τίποτε οὐσιώδες εἰς τὸ νόημα τοῦ ρήματος, συνοδεύεται κανονικῶς ἀπὸ ἐπιθετικὸν προσδιορισμὸν.

Π.χ. Πολλὰς μὲν ναυμαχίας νευαυμαχηκῶς, πολλὰς δὲ μάχας μεμαχημένους. Λυσ.

3. Συνήθως ὁμοίως τὸ σύστ. ἀντικείμενον παραλείπεται ἐντελῶς καὶ μένει μόνον ὁ ἐπιθετικὸς τοῦ προσδιορισμὸς, ὁ ὁποῖος, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκφέρεται κατ' αἰτιατικὴν πληθυντικοῦ οὐδετέρου γένους, οἷονδῆποτε καὶ ἂν εἶναι τὸ γένος καὶ ὁ ἀριθμὸς τοῦ παραλειφθέντος οὐσιαστικοῦ. Εἰς τὴν τελευταίαν αὐτὴν μορφήν ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς τοῦ παραλειφθέντος συστ. ἀντικειμένου δύναται νὰ μεταφράζεται μὲ τὸ ἀντίστοιχον *ἐπίρρημα*.

Π.χ. Μηδὲν ἀδικοῦσιν (ἀντί: μηδεμίαν ἀδικίαν ἀδικοῦσιν) = οὐδὲ ὁδῶς ἀδικοῦν. Λυσ.

23. Μονόπτωτα ρήματα

α') Μεγενικὴν

Ἄντικείμενον κατὰ γενικὴν δέχονται :

Τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικά (μιμνήσκομαι, ἐπιλανθάνομαι κ.λ.π.).

Τὰ φροντίδος, ἐπιμελείας, φειδοῦς σημαντικά καὶ τὰ ἀντίθετα αὐτῶν (φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι, ἀμελῶ, φείδομαι κ.λ.π.).

Τὰ ἐπιθυμίας (πλὴν τῶν ἀγαπῶ, ποθῶ, φιλῶ, τὰ ὁποῖα συντάσσονται μὲ αἰτιατ.), ἀπολαύσεως, μετοχής, πλησμονῆς, στερήσεως, (ἐπιθυμῶ, ἐρῶ ἢ ἐρῶμαι, μετέχω, κληρονομῶ, λέγω, ἀπορῶ, δέομαι).

Τὰ αἰσθήσεως σημαντικὰ πλὴν τοῦ ὄρω (τὸ ὁποῖον συντάσσεται μὲ αἰτιατ.) (αἰσθάνομαι, ἀκούω, ἀντιλαμβάνομαι, ἄπτομαι, γεύομαι κ.λ.π.).

Τὰ ἀποπείρας, ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας (πειρῶμαι, τυγχάνω, ἀμαρτάνω, ἀποτυγχάνω).

Τὰ ἐνάρξεως καὶ λήξεως (ἄρχω, ἄρχομαι=ἀρχίζω, λήγω, παύομαι).

Τὰ ἐξουσίας σημαντικὰ (ἡγοῦμαι, ἄρχω, δεσπόζω, κρατῶ).

Τὰ χωρισμοῦ, ἀποχής κ.τ.δ. (ἀπαλλάττομαι, ἀπέχομαι, ἀφίεμαι).

Τὰ καταγωγῆς σημαντικὰ (γίγνομαι, πέφυκα κ.λ.π.).

Τὰ διαφορᾶς καὶ ὑπεροχῆς (πλεονεκτῶ, μειονεκτῶ, διαφέρω, περιγίγνομαι κ.λ.π.). Π. χ. ἐπιμελεῖσθε τῶν τοιούτων Λυσ.— οὐ γὰρ τοιούτων γε λόγων ἀπορήσει. Λυσ.— τοσοῦτον διενήνοχε τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων. Λυσ.— ἐπεὶ δὲ ἤττωντο τοῦ ὕδατος. Ξ.— καὶ μισοῦντες αὐτοὺς ὁμῶς ἀπείχοντο αὐτῶν. Ξ.

24.— β') Μὲ δοτικὴν

Μὲ δοτικὴν συντάσσονται τὰ σημαίνοντα :

α) Προσέγγισιν ἢ συνάντησιν, ἔνωσιν, διαδοχὴν (πελάζω, σύνειμι, χρῶμαι, ἐντυγχάνω, συντυγχάνω, ἔπομαι, ἀκολουθῶ, συμμείγνυμι κλπ.).

β) Ἐνέργειαν ἢ διάθεσιν ἐχθρικὴν ἢ φιλικὴν (ἐπιβουλεύω, βοηθῶ, ὀργίζομαι, μάχομαι, ἀμύνω, σπεύδομαι, ἀρέσκω κλπ.).

γ) Ἴσότητα, συμφωνίαν καὶ ὁμοιότητα (ἔοικα, ὁμοιάζω, ὁμολογῶ, ἰσοῦμαι κλπ.).

δ) Τὸ ἀρμόζον καὶ πρέπον (προσῆκει, ἀρμόζει κλπ.). Π. χ. συκοφάνταις περιπέπτωκα Λυσ.— Ὑπὸ πενίας ἠναγκάσθην τοιούτοις ἔργοις ἐπιχειρεῖν. Λυσ.— ἀριστοκρατίᾳ ἐχρῶντο (εἶχον ἀριστοκρατικὸν πολίτευμα). Ξ.— ὁ μὲν οὖν Ἰσμηνίας οὐδὲ ἐπλησίαζε τῷ Φοιβίδᾳ. Ξ.

25. Δίπτωτα ρήματα

α') Μὲ δύο αἰτιατικὰς

Δύο ἀντικείμενα, ἄμεσον καὶ ἔμμεσον, ἀμφότερα κατ' αἰτιατικὴν δέχονται τὰ ρήματα τὰ σημαίνοντα :

α) Ἐρωτῶ, εἰσπράττω, ἀποστερῶ, ἀποκρύπτω (τινά τι).

β) Διδάσκω καὶ ὑπενθυμίζω.

γ) Ἐνδύω.

Π. χ. οὐ γὰρ δήπου τὸν αὐτὸν ὑμεῖς ἀφαιρήσεσθε τὸ *διδόμενον*. Λυσ. — Ἀλέξανδρος ἄρετην ἤτει δόρου ἕτερον. Ἄρρ.

26.— β') Μὲ αἰτιατικὴν καὶ γενικὴν

Δύο ἀντικείμενα, ἓνα κατ' αἰτιατικὴν (ἄμεσον) καὶ ἄλλο κατὰ γενικὴν (ἔμμεσον) δέχονται :

α) Τὰ σημαίνοντα ἀκούω ἢ πληροφοροῦμαι (κάτι ἀπὸ κάποιου).

β) Τὰ σημαίνοντα ἀνταλλάσσω (κάτι μὲ κάτι ἄλλο) ἢ ἐκτιμῶ (κάτι ἀντὶ ποσοῦ τινος κλπ.).

γ) Τὰ σημαίνοντα σύρω, ὀδηγῶ ἢ κρατῶ (κάποιον ἀπὸ κάπου) (λαμβάνω, ἔλκω κλπ.).

δ) Τὰ σημαίνοντα ἐμποδίζω, ἀπομακρύνω, ἀποστερῶ (κάποιον ἀπὸ κάτι).

ε) Τὰ σημαίνοντα συναίσθημα (ψυχικὸν πάθος) (θαυμάζω, μακαρίζω, εὐδαιμονίζω κάποιον διὰ κάποιαν αἰτίαν).

στ) Τὰ σημαίνοντα κατηγορῶ, δικάζω, τιμωρῶ κάποιον διὰ κάποιαν αἰτίαν (αἰτιῶμαι, διώκω, γράφομαι = καταγγέλλω ἐγγράφως, τιμωροῦμαι τινά τινος κλπ.) ἢ ἐπιβάλλω μίαν ποινὴν (αἰτιατ.) εἰς κάποιον (γενικὴ) (καταγιγνώσκω κλπ.).

ζ) Τὰ ρήματα ἐστιῶ (= παραθέτω δεῖπνον), πληρῶ, κενῶ.

Π. χ. ἂ *Λεωκράτους* ἀκηκόεσαν Λυκ. τοὺς διὰ παντὸς τοῦ χρόνου *γεωργοῦντας τῆς αἰτίας* ἀφίετε. Λυσ. *πολλῶν* ἤδη *θάνατον* κατέγνωτε (= πολλοὺς ἤδη κατεδικάσατε εἰς θάνατον) Λυσ.

27.— γ) Μὲ αἰτιατικὴν καὶ δοτικὴν

Δύο ἀντικείμενα ἦτοι ἄμεσον κατ' αἰτιατικὴν καὶ ἔμμεσον κατὰ δοτικὴν δέχονται :

α) Ὅσα ρήματα σημαίνουν ἐξίσωσιν, ἐξομοίωσιν, ἀνάμειξιν (ἐνὸς πράγματος μὲ ἄλλο) καὶ συμφιλίωσιν (ἐνὸς προσώπου μὲ ἄλλο), ὡς κεράννυμι, συναλλάττω κλπ.

β) Τὰ ρήματα λέγω, ὑπισχνούμαι, ἐπιστέλλω, δείκνυμι, δίδωμι, φέρω, προσαρμόζω, ἀντιτάσσω καὶ τὰ συνώνυμα αὐτῶν.

Π.χ. ἐψηφίσαντο ἀποδοῦναι *ἐκείνοις* τὰ ἐμφανῆ *κτήματα* *Ξ*. ἡμεῖς πολλοὺς *δούλους* συμπέμφωμέν *σοι*. *Ξ*.

28.— δ) Μὲ γενικὴν καὶ δοτικὴν

Δύο ἀντικείμενα ἦτοι ἄμεσον κατὰ γενικὴν καὶ ἔμμεσον κατὰ δοτικὴν δέχονται :

α) Τὰ ρήματα μετέχω, κοινωνῶ, μεταλαμβάνω = λαμβάνω μέρος εἰς κά τι, μαζί μὲ κάποιον).

β) Τὰ ρήματα μετὰ δίδωμι καὶ παραχωρῶ (= δίδω μέρος ἀπὸ κά τι εἰς κάποιον).

γ) Τὰ ρήματα τιμῶ καὶ τιμῶμαι, ἐπὶ δικαστικῆς σημασίας (= ἐπιβάλλω ἢ προτείνω τὴν ἐπιβολὴν μιᾶς ποινῆς εἰς κάποιον).

Π.χ. πάντων *τούτων* πολλοὶ κοινωνοῦμεν *ἀλλήλοις*. *Ξ*. — ἐάν δὲ τῶν *ἐσχάτων αὐτῶν* τιμήσητε Λυσ. (= ἐάν ἐπιβάλετε εἰς αὐτὸν τὴν ἐσχάτην ποινήν).

29. Μέσα καὶ παθητικὰ ρήματα μὲ ἀντικείμενον

1) Πλὴν τῶν ρημάτων ἐνεργητικῆς διαθέσεως ἀντικείμενον δέχονται καὶ πολλὰ ρήματα μέσης διαθέσεως ἰδίως τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν μέσων δυναμικῶν καὶ τῶν μέσων περιποιητικῶν. (Συχνότατα τὸ ποιοῦμαι, σκοποῦμαι κ. ἄ.) Π.χ. ταύτην τὴν εἰσαγγελίαν *ἐποίησάμην* Λυκ.

2) Πολλὰ παθητικὰ ρήματα ἐπίσης δέχονται ἀντικείμενον. Συγκεκριμένως ὅσα ρήματα ἔχουν εἰς τὴν ἐνεργητ. διάθεσιν δύο ἀντικείμενα (ἄμεσον καὶ ἔμμεσον), διατηροῦν καὶ εἰς

τὴν παθητικὴν διάθεσιν τὸ ἔμμεσον ἀντικείμενον, τρέπουν δὲ τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον εἰς ὑποκείμενον. Π. χ. Οὐδενὶ ἐγὼ *διηλλάγην*. Λυσ. (πρβ. : διαλλάττω τινὰ τινί).

30. Δοτικὴ προσωπικὴ

1. Ἡ δοτικὴ προσωπικὴ προσδιορίζει ῥήματα. Εἶναι ὄνομα προσώπου ἢ ἀντωνυμία (συνήθως προσωπικὴ) κατὰ δοτικὴν πτώσιν. Ἀναλόγως τῆς σημασίας τῆς λαμβάνει διάφορα ὀνόματα.

2. Ὡς προσδιορισμὸς τῶν ῥημάτων εἰμί, γίγνομαι καὶ ὑπάρχω σημαίνει τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἔχει κάτι (αὐτὸ δηλ. τὸ ὁποῖον φανερώνει τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος) καὶ λέγεται δοτικὴ προσωπικὴ κτητικὴ.

Π.χ. ναύσταθμον πλοίων ἦν αὐτοῖς καὶ ἀγορὰ ἡ Μαλέα (= εἶχον τὴν Μαλέαν ὡς ναύσταθμον κλπ.) Θ.—Ἐγένοντο Λῆδα τρεῖς παρθένοι (= ἀπέκτησεν ἡ Λ. τρεῖς παρθένους). Εὐρ.

3. Ὡς προσδιορισμὸς οἴουδήποτε ῥήματος σημαίνει σηνήθως :

α) Τὸ πρόσωπον χάριν τοῦ ὁποῖου ἢ πρὸς βλάβην τοῦ ὁποῖου γίνεται κάτι. (Δοτικὴ χαριστικὴ καὶ ἀντιχαριστικὴ). Π.χ. καὶ *μοι* λαβὲ τὸ ψήφισμα. Λυκ. (πρβ. : πᾶρε *μου* μιὰ ἔφημερίδα) : δοτ. χαριστικὴ.

β) Τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον χαίρεται ἢ λυπεῖται ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὁποῖον φανερώνει τὸ ῥήμα. (Δοτικὴ ἠθικὴ ἢ τοῦ ἐνδιαφερομένου προσώπου).

Π.χ. ἡ παῖς σαφῶς *σοι* πρὸς θεοῦς ἀπέπτατο. Εὐρ. (= ἡ κόρη σου ἐπέταξε πρὸς τοὺς θεοὺς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ σὲ εὐχαριστήσῃ).

γ) Τὸ πρόσωπον κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ ὁποῖου ἢ σχετικῶς μὲ τὸ ὁποῖον ἰσχύει κάτι. (Δοτ. τοῦ κρίνοντος προσώπου ἢ τῆς ἀναφορᾶς).

δ) Τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἐνεργεῖ (δοτ. τοῦ ἐνεργουῦντος προσώπου). Τοιαύτη δοτικὴ συνάπτεται μὲ τὰ εἰς-τέος ῥηματικά ἐπίθετα, μὲ τὰ παθητικὰ ῥήματα (ὡς ποιητ. αἴτιον) καὶ μὲ τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα (καὶ ἀπροσώπους ἐκφράσεις).

Π.χ. τῶν πραγμάτων ἐκείνων *ὑμῖν* αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστίν.

Δημ.— Σκοποί δ' *αὐτῶ* ἐπέμποντο. Ἄρρ.— Δοκεῖ *μοι* (= μ ο ὀ φαίνεται) — ἀδύνατόν ἐστιν *ὑμῖν* (=δὲν δύνασθε σεῖς) ἀποψηφίσασθαι. Λυσ.

31. Ποιητικὸν αἷτιον

1. Τὰ ρήματα *παθητικῆς* διαθέσεως δηλ. ὅσα σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον π ά σ χ ε ι κάτι τὸ ὁποῖον προέρχεται ἀπὸ ἓνα ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα συνοδεύονται συνήθως ἀπὸ ἓνα προσδιορισμὸν ὁ ὁποῖος λέγεται *ποιητικὸν αἷτιον*. Ὁ προσδιορισμὸς αὐτὸς φανερώνει τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα ἀπὸ τὸ ὁποῖον προέρχεται τὸ πάθος τοῦ ὑποκειμένου.

2. Τὸ ποιητ. αἷτιον εἶναι οὐσιαστικὸν ἢ ἀντωνυμία καὶ ἐκφέρεται :

α) Μὲ ἀπλῆν ὀ ο τ ι κ ῆ ν (τοῦ ἐνεργοῦντος προσώπου). Π.χ. Σκοποί δ' *αὐτῶ* ἐπέμποντο πρὸ τοῦ στρατεύματος. Ἄρρ.

β) Μὲ τὴν πρόθεσιν ὑ π ὀ (καὶ σπανιώτερον: ἀ π ὀ, ἐ κ, π α ρ ᾶ, π ρ ὀ ς) καὶ γ ε ν ι κ ῆ ν π τ ῶ σ ι ν. Π.χ. Ἡ πόλις ἡμῶν ὑ π ὀ τ ῶ ν τ υ ρ ᾶ ν ν ῶ ν κατεδουλώθη. Λυκ.

3. Ἄ λ λ ο πρᾶγμα εἶναι ἡ φωνὴ καὶ ἄλλο ἡ διάθεσις. Οὕτω μερικὰ ρήματα ἐνεργητικῆς *φωνῆς* (ἢ καὶ περιφράσεις) ἔχουν παθητ. *διάθεσιν* καὶ δέχονται ποιητ. αἷτιον. Π.χ. Ἄ π έ - θ α ν ε ν (= ἐφονεύθη) ὑπὸ τῆς πόλεως. Λυκ. — Ἡγγέλη τοῖς τῶν Συρακοσίων στρατηγοῖς, ὅτι φ ε ὑ γ ο ι ε ν (= ὅτι διώκονται) ὑπὸ τοῦ δήμου. Ξ.

32. Ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ

1. Ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς δέχονται :

α) Τὰ ρήματα.

β) Τὰ ἐπίθετα (σπανίως· ἰδίως ποσοτικούς). Π.χ. Ο ὕ τ ω ἄπορος (= τόσον δύσκολος). Λυσ.

γ) Τὰ ἐπιρρήματα (σπανίως· ἰδίως ποσοτικούς). Π.χ. Οὕτω σφόδρα ἐπίστευσαν ταῦτα οἱ Ρόδιοι. Λυκ.

Τὰ οὐσιαστικὰ δὲν δέχονται ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς.

2) *Κυρίως ἐπιρρηματικοὶ* προσδιορισμοὶ εἶναι τὰ παντὸς εἴδους *ἐπιρρήματα*.

Π.χ. Χ α λ ε π ῶ ς ἐργάζομαι. Λυσ. (Τροπικός).— Οἱ Λακε-

δαιμόνιοι ἔστασαν ἀμφοτέρωθεν τῆς ὁδοῦ. Ξ. (Τοπικός).— Καὶ ἡμεῖς γε τότε μὲν ἀεὶ προσείχετε τὸν νοῦν. Ξ. (Χρόνος).— Οἱ Λακεδαιμόνιοι πολὺ προθυμότερον τὴν εἰς τὴν Ὀλυμπον στρατιάν συναπέστελλον. Ξ. (πολύ: ἐπιρρ. προσδ. τοῦ ποσοῦ εἰς τὸ ἐπίρρ. προθυμότερον).

3. Ὡς ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ λαμβάνονται :

α) Αἰ ἐπιρρηματικαὶ μετοχαί.

β) Οὐσιαστικὰ εἰς μίαν ἀπὸ τὰς πλαγίας πτώσεις.

Λαμβάνουν δὲ διαφόρους ὀνομασίας ἀναλόγως τῆς πτώσεως καὶ τῆς σημασίας, ὡς ἀκολουθῶς :

γενικὴ τῆς αἰτίας :

» τοῦ ποσοῦ: Τάλαντου ἀπέδοτο. Λυκ.

» » χρόνου: τοῦ προτέρου χειμῶνος συνεβούλευσεν αὐτοῖς Λυσ.

δοτικὴ τῆς αἰτίας: Καλλίξενος λιμῶ ἀπέθανε Ξ.

» τοῦ ποσοῦ: ἡμέραι τριάκοντα ὕστερον Ξ.

» » χρόνου: πέμπτη ἡμέρᾳ ἐξέπλευσαν Ξ.

» » τρόπου: Οἱ Θηβαῖοι δρόμῳ ἐβοήθουν. Ξ.

» » ὀργάνου: Οἱ πλούσιοι τοῖς χρήμασιν ἐξωνοῦνται τοὺς κινδύνους. Λυσ.

» τῆς συνοδείας: Θηραμένης ἐπεισπλεῖ εἴκοσι ναυσὶ Ξ.

» τοῦ τόπου: Ἡ δ' Ἀλέξανδρον αὐτὸν καθεώρων, ταύτην πυκνάς ἐπέταξαν τῇ ὄχθῃ τὰς ἴλας τῶν ἵππέων. Ἄρρ.

αἰτιατικὴ τῆς αἰτίας: τί δεῖ περὶ τῶν φαύλων σπουδάζειν; Λυσ.

» τοῦ ποσοῦ: Οὐδὲ δέκα στάδια ἀπέχεν ἀπὸ τῆς πόλεως Ξ.

» τοῦ χρόνου: Τὸν ἄλλον χρόνον ἐγεώργει. Λυσ.

» τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς: Διαπρεπῆς τὴν θεάν. Εὐρ.

γ) Οὐσιαστικὰ μετὰ προθέσεων (ἐμπρόθετοι ἐπιρρ. προσδιορισμοί).

Π.χ. ἐπιφανῆς ἐστὶν διὰ τὸν ἔκπλουον τὸν εἰς Ρόδον. Λυκ.

(αίτια).— Πᾶσαν τὴν οἰκουμένην περιπλέοντες δι' ἔργασίαν. Λυκ. (σκοπὸς)—ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὰ τεῖχη κατακομίζειν. Λυκ. (τόπος).—ἐπὶ Πυθοδώρου ἄρχοντος. Λυσ. (χρόνος)—ἐκ δὲ τούτου πέμπουσι δικαστὰς Ξ. (χρόνος)—ἐπήγει δὲ καὶ ὁ Τελευτίας σὺν τοῖς περὶ ἑαυτὸν ἐν τάξει Ξ. (τρόπος).

Οἱ ἐμπρόθετοι προσδιορισμοὶ ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐπιρρηματικῶν σχέσεων ἐκφράζουν καὶ πολλὰς ἄλλας. Κυριώτεραι ἐξ αὐτῶν εἶναι :

Ἄνταλλαγή ἢ ἀντικατάστασις : Πολέμαρχον ἄλλον εἶλοντο ἀντὶ Ἴσμηγιού. Ξ. ἐξουσία : ὑπὸ τοῖς Λακεδαιμονίοις. — Προέλευσις : Πέμπουσι δικαστὰς, ἓνα ἀφ' ἐκάστης πόλεως Ξ.—Ἐπιστάσις : ἐπὶ τοῖς ὠνίοις τοὺς ἀγορανόμους φύλακας κατεστήσατε Λυσ.—Συμφωνία : ἐκέλευον τὰς συμμαχίδας πόλεις ἀκολουθεῖν Τελευτία κατὰ τὸ δόγμα τῶν συμμάχων Ξ. (σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφασιν).—ἐξαιρέσις : Οἱ Ἕλληνες (πάντες) πλὴν Λακεδαιμονίων Ἄρρ. (ὁ ἐμπρόθ. προσδ. πλὴν Λακεδαιμονίων προσδιορίζει τὸ ἐπίθετον πάντες).—διανομὴ—καταγωγή—ὑπεράσπισις : ὑπὲρ τούτων ἔλεγον Λυσ.—τὸ ἐναντίον τινός κλπ.

: . Οἱ προσδιορισμοὶ τοῦ τόπου

Ἡ ἐπιρρηματικὴ σχέσις τοῦ τόπου ἔχει τὰ ἐξῆς τέσσαρα εἶδη: α) **Στάσις** ἐν τόπῳ : ἐκεῖ — Ἀθήνησι — ἐν Ἐφέσῳ — οἴκοι. Π.χ. ἕως μὲν σφεῖς οἴκοι ἦσαν (= ἐν ὄσῳ μὲν αὐτοὶ εὐρίσκοντο εἰς τὴν πατρίδα τῶν). Ξ.

β) **Κίνησις** ἀπὸ τόπου : ἐκεῖθεν — Ἀθήνηθεν — ἐκ τοῦ Πειραιῶς — οἴκοθεν. Π.χ. ἐξ Ἀκάνθου πρέσβεις ἀφίκοντο εἰς Λακεδαίμονα. Ξ.

γ) **Κίνησις** διὰ τόπου : (μόνον ἐμπροθέτως) : διὰ τῶν μακρῶν τειχῶν — διὰ τῆς Παιτικῆς.

δ) **Κίνησις** εἰς τόπον : ἐκεῖσε — Ἀθήναζε — εἰς ἄστου — οἴκαδε. Π.χ. οἱ ἐκ Φλειοῦντος φεύγοντες ἐπορεύθησαν εἰς Λακεδαίμονα. Ξ.

34. Ὑποκείμενον, κατηγορούμενον καὶ ἀντικείμενον μὲ προθέσεις

1) Κανονικῶς τὸ ὑποκείμενον, τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ ἀντικείμενον δὲν συνοδεύονται ἀπὸ προθέσεις. "Ὅταν ὁμως φανερώνουν ἓνα πλῆθος ὄχι ἀκριβῶς ὠρισμένον, ἀλλὰ κατὰ προσέγγισιν, τότε ἐκφέρονται μὲ τὰς προθέσεις εἰς, ἀμφί, περί, πρὸς ὑπὲρ καὶ αἰτιολογικήν.

Π.χ. ἐζωγρήθησαν ἀμφί τοὺς δισχιλίους (ὑπ). Ἄρρ.—Περσῶν δέ, ἵππεις ἦσαν ἐς δισμυρίους (κατηγ.) Ἄρρ.—'Ο Δέρδας ἀπέκτεινε περί ὄγδοήκοντα ἵππέας (ἀντ.). Ξ.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

35. Χρήσις τῶν δευτερευουσῶν προτάσεων

1) Καθὼς εἶδομεν αἱ δευτερεύουσαι ἢ ἐξηρητημέναι προτάσεις δὲν ἔχουν αὐτοτελὲς νόημα, ἀλλὰ συμπληρώνουν τὸ νόημα ἄλλων προτάσεων, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐξαρτῶνται. Οὕτω:

Αἱ κάτωθι προτάσεις συμπληρώνουν τὸ νόημα ὠρισμένων μόνον ρημάτων (καὶ ἀπαρεμφάτων καὶ μετοχῶν) ὡς *ἀντικείμενον* αὐτῶν:

α) αἱ εἰδικαὶ μὲ ρήματα λεκτικά, γνωστικά καὶ αἰσθητικά.

β) αἱ ἐνδοιαστικά μὲ ρήματα φόβου σημαντικά.

γ) αἱ πλάγ. ἐρωτηματικά » » ἀπορίας »
λεκτικά, γνωστικά, καὶ αἰσθητικά.

2) Αἱ κάτωθι προτάσεις ἐπέχουν θέσιν *ἐπιρρημ. προσδιορισμῶν*, δύνανται ἐπομένως νὰ ἀκολουθοῦν οἰονδήποτε ρήμα.

α) αἱ τελικαί: σημαίνουν σκοπὸν (τελικὸν αἷτιον).

β) » αἰτιολογικά: » αἰτίαν.

γ) » χρονικά: » χρόνον.

δ) » ὑποθετικά: » προϋπόθεσιν, ὄρον.

ε) » παραχωρητικά: » παραχώρησιν.

στ) » συμπερασματικά: » ἀποτέλεσμα.

3) Αἱ εἰδικαὶ προτάσεις πλὴν τῆς ἀνωτέρω (α) χρήσεως αὐτῶν, λαμβάνονται:

α) ὡς ἐπεξηγήσεις τοῦ οὐδετέρου ἀντωνυμίας, ἰδίως δεικτικῆς (πρβλ. κεφ. 14, 3).

β) ὡς ὑποκείμενον (σπανίως) ἀπροσώπων ρημάτων καὶ ἐκφράσεων.

4) Αἰ ἄ ν α φ ο ρ ι κ α ἰ τέλος προτάσεις ἀναπληροῦν οἶον-
δήποτε ὄρον προτάσεως (ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντι-
κείμενον, προσδιορισμός).

5) Ἰδιαιτέρως δι' ἕκαστον εἶδος δευτερευούσης προτάσεως
εἶναι χρήσιμον νὰ γνωρίζωμεν τὰ κατωτέρω :

36. Εἰδικαὶ προτάσεις

1) Αἰ εἰδικαὶ προτάσεις εἰσάγονται μὲ τοὺς εἰδικοὺς συνδέ-
σμους *ὅτι* καὶ *ὥς* (= ὅτι) καὶ χρησιμεύουν :

α) Ὡς *ἀντικείμενον* λεκτικῶν, γνωστικῶν καὶ αἰσθητικῶν
ρημάτων (λέγω, ἀγγέλλω, — γινώσκω, οἶδα, — αἰσθάνομαι, ἀ-
κούω, ὀρώ κλπ.).

Π.χ. πάντες ἐ πί σ τ α σ θ ε , ὅτι ὁ πόλεμος καὶ ἄλλων κακῶν
αἴτιος γεγένηται. Λυσ.— ἡμεῖς μὲν ἐξαγγέλλομεν, ὅτι οὗτω
τάκεῖ ἔχει. Ξ.

β) Ὡς *ὑποκείμενον* ἀπροσώπου ρήματος ἢ ἐκφράσεως (δη-
λόν ἐστι, ἀγγέλλεται κλπ.).

Π.χ. ἡ γ γ ἔ λ θ η τοῖς τῶν Συρακοσίων στρατηγοῖς, ὅτι φεύ-
γοιεν ὑπὸ τοῦ δήμου. Ξ.

γ) Ὡς *ἐπεξήγησις* οὐδετέρου ἀντωνυμίας, ἰδίως δὲ δεικτικῆς.
Π.χ. δεῖ ὑμᾶς καὶ τ ὄ δ ε εἰδέναί, ὡς οὕτω δυσπάλαιστος ἐ-
σ τ ι ν . Ξ.

37. Ἐνδοιαστικαὶ προτάσεις

1) Εἰ σ ἄ γ ο ν τ α ἰ μὲ τὸ ἐνδοιαστικὸν μόριον *μή* (= μήπως).

2) Ἀκολουθοῦν μετὰ ρήματα σημαίνοντα φ ὄ β ο ν ἢ ἀνη-
συχίαν, ὡς ἀντικείμενον αὐτῶν. Ἐπίσης μετὰ ἀπὸ ρηματικῆς ἐκ-
φράσεως (περιφράσεως δηλ.) αἰ ὅποια ἔχουν ἀνάλογον σημασί-
αν, ὅπως : φ ὄ β ο ς ἔ χ ε ἰ μ ε , κ ἰ ν δ υ ν ὄ ς ἔ σ τ ι κ λ π .

Π.χ. εἰ δὲ θατέρου τούτων ὀλιγορήσετε, ὁ κ ν ῶ , μ ἢ μ ᾶ τ α ἰ ο ς
ἡμῶν ἢ στρατεία γένηται (=φοβοῦμαι μήπως ἢ ἐκστρα-
τεία ἀποβῆ ἄνευ ἀποτελέσματος δι' ἡμᾶς). Δημ.— δέδοικ-
κα μὴ φανῶμεν ἐρραθυμηκότες. Δημ.— ἔσ τι μάλιστα
τοῦτο δέος, μὴ τρέψηται καὶ παρασπᾶσθαι τι
τῶν ὄλων πραγμάτων. Δημ.

38. Πλάγια ἐρωτηματικὰ προτάσεις

Γενικὰ περὶ ἐρωτήσεων.

1) Αἱ ἐρωτήσεις γενικῶς διακρίνονται εἰς δύο κατηγορίας :

α) ἐρωτήσεις *ὀλικῆς* ἀγνοίας: ὅταν ἀγνοοῦμεν ἐὰν ἀληθεύῃ ἢ ὄχι αὐτὸ τὸ ὅποῖον ἐκφράζει τὸ ρῆμα τῆς ἐρωτηματικῆς προτάσεως.

Π.χ. Θὰ πᾶμε ἐκδρομῇ; (ἀγνοοῦμεν ἐντελῶς ἂν θὰ πᾶμε ἢ ὄχι). Ἦρθε ὁ Γιώργος;

β) Ἐρωτήσεις *μερικῆς* ἀγνοίας: ὅταν δὲν ἀμφιβάλλωμεν διὰ τὴν ἀλήθειαν τοῦ γεγονότος, τὸ ὅποῖον ἐκφράζει τὸ ρῆμα, ἀλλὰ ἀγνοοῦμεν μόνον τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ ἢ τὸ ἀντικείμενον ἢ ἓνα προσδιορισμὸν.

Π.χ. Πότε θὰ πᾶμε ἐκδρομῇ; (ἐδῶ ἀγνοοῦμεν μόνον τὸ πότε δηλ. τὸν χρόνον· διὰ τὸ ἂν θὰ πᾶμε ἢ ὄχι δὲν ἔχομεν ἀμφιβολίαν). Γιατί δὲν ἦλθε ὁ Γιώργος; (ἐδῶ ἀγνοοῦμεν μόνον τὴν αἰτίαν). Ποιὸς ἔσπασε τὸ τζάμι; (ἐδῶ ἀγνοοῦμεν μόνον τὸ ὑποκείμενον· διὰ τὸ γεγονὸς εἴμεθα βέβαιοι).

2) Διὰ νὰ ἐκφέρωμεν μίαν ἐρώτησιν ὀλικῆς ἀγνοίας (καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν) ἀρκεῖ ὁ τόνος τῆς φωνῆς μας (εἰς τὸν προφορικὸν λόγον) ἢ τὸ ἐρωτηματικὸν σημεῖον (;) (εἰς τὸν γραπτὸν). Διὰ νὰ ἐκφέρωμεν ὅμως μίαν ἐρώτησιν μερικῆς ἀγνοίας δὲν ἀρκεῖ αὐτό. Χρειάζεται ἐπὶ πλέον μία ἐρωτηματικὴ λέξις (ἐρωτ. ἀντωνυμία ἢ ἐρωτ. ἐπίρρημα) ἢ ὅποια εἰσάγει τὴν ἐρώτησιν (γιατί; ποιὸς; ποῦ; πότε; κλπ.).

3) Εἰς τὰ ἀνωτέρω (1 α' καὶ β') παραδείγματα αἱ ἐρωτήσεις εἶναι *εὐθέλται*, ἐκφέρονται δηλ. ὅπως ἀκριβῶς διευτυπώθησαν ἀπὸ τὸν ἐρωτῶντα, αὐτολεξεῖ καὶ ἀποτελοῦν *κυρίας* προτάσεις. Ὅταν ὅμως αἱ ἐρωτήσεις ἐκφέρονται ἐμμέσως, δηλ. μὲ τὴν μεσολάβησιν ἐνὸς ἄλλου ρήματος καὶ χωρὶς ἐρωτηματικὸν σημεῖον, τότε λέγονται *πλάγια* ἐρωτήσεις καὶ ἀποτελοῦν *δευτερευούσας* προτάσεις.

Π.χ. Ρώτα, ἂν θὰ πᾶμε ἐκδρομῇ.— Ἄπορῶ, γιατί δὲν ἦρθε ὁ Γιώργος.— Θὰ μάθω με σύντομα, ποιὸς ἔσπασε τὸ τζάμι.

39. Αἱ πλάγαι ἐρωτήσεις

1) Αἱ πλάγαι ἐρωτήσεις ἀκολουθοῦν (ὡς ἀντικείμενον) μετὰ τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἔχουν τὴν σημασίαν τοῦ ἐ ρ ω τ ῶ , ἀ π ο ρ ῶ , φ α ν ε ρ ῶ ν ω , λ έ γ ω , ἀ ν τ ι λ α μ β ά ν ο μ α ι κ.τ.δ., ὡς: θαυμάζω (=ἀπορῶ), σκοπῶ ἢ σκοποῦμαι (=ἐξετάζω), δείκνυμι, γινώσκω, πυνθάνομαι κλπ.

2) Ἐάν εἶναι ἐρωτήσεις *ὀλικῆς* ἀγνοίας, εἰσάγονται μὲ τὸ (ἐρωτηματικόν) *εἰ* (=ἄν).

Π.χ. Τὸν θεὸν ἐ π η ρ ῶ τ ω ν , εἰ λ ή ψ ο ν τ α ι τὰς Ἀθήνας.
Λυκ. (εὐθεῖα ἐρώτησις: ληψόμεθα Ἀθήνας;).

3) Ἐάν εἶναι ἐρωτήσεις *μερικῆς* ἀγνοίας, εἰσάγονται:

α) Μὲ τὰς αὐτὰς *ἐρωτηματικὰς* λέξεις, μὲ τὰς ὁποίας εἰσάγονται καὶ αἱ ἀντίστοιχοι εὐθεῖαι.

Π.χ. Θ₂ ε ω ρ ή σ α τ ε , π ῶ ς ἔχετε ταῖς διανοαῖς. Λυκ.

β) Συνηθέστερον μὲ τὰς ἀντιστοιχοὺς *ἀναφορικὰς* λέξεις (ἀντων. καὶ ἐπιρρ.) ἦτοι: ὅστις ἀντὶ τίς, ὅπου ἀντὶ ποῦ, ὅπως ἀντὶ πῶς κλπ.

Π.χ. Ἴνα τοῖς Ἑλλησιν ὑποδείξῃς, πρὸς ὃν χρῆ πολεμεῖν (=πρὸς τίνα). Ἴσ.—ἀναμνησαὶ ὑμᾶς βούλομαι, ἐν οἷς (ἀντὶ τίσι) καιροῖς καὶ ἡλίκοις (ἀντὶ πηλίκοις) κινδύνοις τὴν πόλιν οὔσαν Λεωκράτης προδέδωκεν. Λυκ.

40. Τελικαὶ προτάσεις

1) Αἱ τελικαὶ προτάσεις εἰσάγονται μὲ τοὺς τελικοὺς συνδέσμοις *ἵνα*, *ὅπως*, *ὡς* (=διὰ νά) (εἰς τοὺς ποιητὰς καὶ μὲ τὸ *ὄφρα*=ἵνα)· ἐπὶ ἀρνήσεως δὲ μὲ τὸ *ἵνα μή*, *ὅπως μή*, ἐνίοτε δὲ καὶ μὲ μόνον τὸ *μή*.

Π.χ. Τινὲς τῶν Ἰδιωτῶν ἐθέλουσιν ἀποθνήσκειν, ἵνα τελευτήσαντες ἐ π α ι ν ε θ ῶ σ ι ν . Ἴσ.—οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσέβαλον, ὅ π ω ς οἱ Ἀθηναῖοι ἤσσον ἐς τὴν Μυτιλήνην ἐ π ι β ο η θ ή σ ω σ ι . Θ.

2) Ἐνίοτε οἱ τελικοὶ σύνδεσμοι ἵνα καὶ ὅπως ἀκολουθοῦνται ἀπὸ τὸ δυνητικόν μόριον ἄν· αὐτὸ πρέπει νὰ παραλείπεται εἰς τὴν ἐρμηνεῖαν.

Π.χ. ἔλαβε πτωχικὴν στολὴν, ὅ π ω ς ἄ ν ἀπατήσῃ τοὺς πολέμους. Λυκ.

41. Αίτιολογικαί προτάσεις

1) Είσαγονται κανονικῶς με τοὺς αἰτιολογικοὺς ὑποτακτικοὺς συνδέσμους *διότι*, *ὅτι* (=διότι), *ὥς* (=διότι), *ἐπειδὴ* καὶ *ἐπεὶ* (=ἐπειδὴ).

Π.χ. ἐπεὶ οὐκ ἤθελον καθαιρεῖν τὰ τεῖχη, φρουρὰν φανουσιν ἐπ' αὐτοῦς. Ξ.—ἤχθοντο, ὅτι τὰς ὑπαρχούσας οἰκίας ἔδει καθαιρεῖν. Ξ.

2) Εἰς τοὺς ποιητὰς εἰσάγονται καὶ μετὸ οὐνεκα ἢ ὀθούνεκα = ἐπειδὴ.

Π.χ. Ἐκρηβόλος ἄλγεα τεύχει, οὐνεκ' ἐγὼ οὐκ ἔθελον δέξασθαι ἄποινα. Ὅμ.

3) Ἐνίοτε χρησιμοποιοῦνται ὡς αἰτιολογικοὶ οἱ σύνδεσμοι *ὅποτε* καὶ (σπανιώτερον) *ὅτε*, οἱ ὅποιοι τότε ἀποδίδονται κατὰ τὴν ἑρμηνείαν μετὸ *ἀφοῦ*.

Π.χ. Τί χρὴ αὐτοὺς τοὺς ἀδικοῦντας ὑφ' ὑμῶν πάσχειν, ὅποτε καὶ τοὺς οὐ δυναμένους φυλάττειν ἀποκτείνετε; Λυσ.—Ὅτε τοῖνον τοῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν. Δημ.

4) Καὶ ὁ σύνδεσμος *εἰ* εἰσάγει κανονικῶς αἰτιολογικὴν πρότασιν μετὰ ἄπο ρῆμα ἢ περίφρασιν ἢ ὅποια φανερώνει συναίσθημα (θαυμάζω, αἰσχύνομαι κλπ.).

Π.χ. Εἴτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ ταῦτα ποιῆσαι οὐτολήσετε; Δημ.—Οὐδὴ θαυμαστόν ἐστίν, εἰ περιγιγνεται ἡμῶν. Δημ.

Τὸ αἰτιολογικὸν εἰ δύναται νὰ μεταφράζεται ἢ μετὸ *διότι* ἢ μετὸ *ἄν* (ἀκόμη δὲ καὶ μετὸ *ποὺ* ἢ *νά*).

Π.χ. Δὲν εἶναι λοιπὸν παράδοξον, διότι ὑπερισχύει ἡμῶν' (ἢ: ἄν ὑπερισχύη ἡμῶν' ἢ: *ποὺ* ὑπερισχύει ἡμῶν).

42. Χρονικαὶ προτάσεις

1) Αἱ χρονικαὶ προτάσεις εἰσάγονται μετὸ τοὺς χρονικοὺς συνδέσμους: α) ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ἀφ' οὔ, ἀφ' ὄτου, ἐξ οὔ, ἐξ ὄτου (= *ἀφοῦ*). β) ἐν ᾧ, ὅτε, ὅποτε, ἡνίκα, ὡς (= *ὅταν*). γ) ἕως, ἔστε, μέχρι, μέχρι οὔ, (= *μέχρις ὄτου*). δ) πρὶν.

2) Ἡ χρονικὴ πρότασις ἢ ὅποια εἰσάγεται μετὸ *πρὶν*, ἐκφέρεται συχνὰ μετὰ *ἀπαρέμφατον*.

Π.χ. Ἐπειδ' ἐξείργαστο ἡ τάφος, ἀσφαλῶς ἤδη τεῖχος ὠκοδόμησε. Ξ.—καὶ ὁ ἐνιαυτὸς ἤδη διεληλύθει, ἀφ' οὗ ἐξέπλευσεν ὁ Ἀγασίλαος. Ξ.—ὅτε πλείστων ἤρχετε, τότε πλείστους ἐχθροὺς ἐκέκτησθε. Ξ.—ἔως ἂν ἐκεῖσε πορευώμαι, δίδου τῇ στρατιᾷ τὰ ἐπιτήδεια. Ξ.—πρὶν ἡμέρας πέντε γενέσθαι, ἀπεμίσθωσα τὸ χωρίον Καλλιστράτῳ. Λυσ.

43. Συμπερασματικαὶ ἢ ἀποτελεσματικαὶ προτάσεις

1) Αἱ συμπερασματικαὶ προτάσεις εἰσάγονται μὲ τοὺς συμπερασματικούς συνδέσμους ὥστε καὶ ὡς (=ὥστε), ἐκφέρονται δὲ συχνὰ καὶ μὲ ἀπαρέμφατον (ἀντὶ ὀριστικῆς ἢ εὐκτικῆς).

Π.χ. Οὕτω σφόδρα ταῦτ' ἐπίστευσαν οἱ Ρόδιοι, ὥστε τριῆρεις πληρώσαντες κατηγόν τὰ πλοῖα. Λυκ.—Παμπλήθης ὄχλος ἠκολούθει αἰὲ τὸν Λύσανδρον, ὥστε ὁ μὲν Ἀγασίλαος ἰδιώτης ἐφαίνετο ὁ δὲ Λύσανδρος βασιλεύς. Ξ.—Ἀναξίβιος διεπράξατο ὥστε αὐτὸς ἐκπλεῦσαι ἀρμοστής εἰς Ἄβυδον. Καὶ ὑπισχνεῖτο πολεμήσειν Ἀθηναίους, ὥστε μὴ ἔχειν καλῶς ἐκείνοις τὰ ἐν Ἑλλησπόντῳ Ξ.

2) Συμπερασματικὴν πρότασιν ἀποτελεῖ τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ὅταν εἰσάγεται μὲ τὸ ἐφ' ᾧ ἢ ἐφ' ᾧτε (=μὲ τὴν συμφωνίαν). Π.χ. οἱ Ὀλύμπιοι πολλὰς τῶν πόλεων προσηγάγοντο ἐφ' ᾧτε τοῖς αὐτοῖς νόμοις χρῆσθαι Ξ.

3) Ὁ σύνδ. ὥστε χρησιμοποιεῖται ἐνίοτε καὶ ὡς παρατακτικὸς συνδέων κῶλα περιόδου καὶ σπανίως περιόδους· ἐρμηνεύεται τότε: καὶ ἔτσι ἢ δι' αὐτὸ λοιπόν. Π.χ. οἱ Ἡλεῖοι ἐκώλυον Ἄγιν μὴ προσεύχεσθαι νίκην πολέμου· ὥστε ἄθυτος ἀπῆλθε (=καὶ ἔτσι ἔφυγε, χωρὶς νὰ θυσιάσῃ).

44. Ὑποθετικαὶ προτάσεις — Ὑποθετικοὶ λόγοι

1. Αἱ ὑποθ. προτάσεις εἰσάγονται μὲ τοὺς ὑποθ. συνδέσμους εἰ, ἂν, ἐάν, ἢν (καὶ αἱ διμελεῖς μὲ τοὺς διαζευκτικούς εἴτε - εἴτε, ἂντε - ἂντέ ἐάντε - ἐάντε, ἢντε - ἢντε =ἐάν μὲν... ἐάν δέ).

2. Ὑποθετικὸς λόγος καλεῖται ἐν ζευγος προτάσεων ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία εἶναι ὑποθετικὴ καὶ καλεῖται ὑπόθεσις ἢ ἠγούμενον καὶ ἡ ἄλλη κυρία καὶ καλεῖται ἀπόδοσις ἢ ἐπόμενον ἢ συμ-

πέρασμα. Ἐναλόγως δὲ μὲ τὸ πῶς ἀντιλαμβάνεται τὸ ὑποτιθέμενον ὁ λέγων, ὑπάρχουν διάφορα εἶδη ὑποθ. λόγων.

- 1ον. Τὸ ὑποτιθέμενον θεωρεῖται κάτι πραγματικόν.
 2ον. » » » » ἀντίθετον τοῦ πραγματικοῦ ἢ ἀπραγματοποίητον.
 3ον. » » εἶναι μία ἀπλή σκέψις τοῦ λέγοντος χωρὶς νὰ ἐξετάζεται ἂν εἶναι πραγματικόν, ἀπραγματοποίητον κλπ.
 4ον α) » » εἶναι κάτι προσδοκώμενον, δηλ. κάτι τὸ ὁποῖον ἀναμένει ὁ λέγων, ὅτι ἴσως νὰ συμβῆ εἰς τὸ μέλλον.
 β) » » εἶναι κάτι τὸ ὁποῖον ἐπαναλαμβάνεται ἀορίστως.
 γ) » » εἶναι κάτι τὸ ὁποῖον ἐπανελαμβάνετο συχνά εἰς τὸ παρελθόν.

3) Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἐκφέρονται αἱ προτάσεις εἰς τὰ διάφορα εἶδη τῶν ὑποθ. λόγων, καθὼς καὶ ὁ σύνδεσμος μὲ τὸν ὁποῖον εἰσάγεται ἡ ὑποθ. πρότασις (δηλ. ἡ ὑπόθεσις), ἐμφαίνονται εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα :

Εἶδος	Ἐπίθεσις	Ἀπόδοσις
1ον	εἰ μὲ ὀριστικὴν	Οἰαδήποτε ἔγκλισις
2ον	εἰ » » ἰστορ. χρόνου.	Δυνητ. ὀριστικὴ.
3ον	εἰ » εὐκτικὴν	» εὐκτικὴ.
4ον α)	ἔάν, ἂν, ἤν, μὲ ὑποτακτικὴν.	Ὀριστικὴ Μέλλοντος ἢ Προστακτικὴ.
	β) » » » » »	Ὀριστικὴ ἐνεστώτος
	γ) εἰ » » εὐκτικὴν.	» Παρατατικοῦ ἢ Δυνητ. Ὀριστ. Ἀορίστου.

Παραδείγματα : εἰ ὁ μὴ οὐκ ἐπιώρηκε (Πραγματικόν) Λυκ.—εἰ γὰρ ἐκεκτῆμεν οὐσίαν, ἐπ' ἀστράβης ἂν ὠχούμεν (ἀντίθετον τοῦ πραγματικοῦ) Λυσ.—εἰ ὑπὲρ τῶν μᾶλλον κατεπειγόντων οὐδένα λόγον ποιούμεν, αἰσχυνθείην ἂν (ἀπλή σκέψις) Ἴσ.—ἂν τις ἀναίρη τούς θεσμούς, οὐκ ἐπιτρέψω (προσδοκ.) Λυκ.—ἔάντε τις ὑμῶν βούληται εἰς

ἀποικίαν λέναι, ἐάντε (βούληται) μετοικεῖν, οὐδεὶς ἡμῶν ἀ-
π α γ ο ρ ε ύ ε ι (ἀόριστος ἐπανάληψις) Πλ.—

45. Παραχωρητικαὶ ἢ ἐνδοτικαὶ προτάσεις.

1. Αἱ παραχωρητικαὶ προτάσεις εἰσάγονται μὲ τοὺς συνδέ-
σμοις ἄ ν καί, εἰ καί (=ἄν καί), καὶ ἄ ν, καὶ εἰ
(=καὶ ἄν ἀκόμη), ἐκφέρονται δὲ ὅπως καὶ αἱ ὑποθετικά. Π.χ.
εὐλαβοῦ τὰς διαβολάς, κ ἄ ν (=καὶ ἄν) ψευδεῖς ᾧ σιν Ἴσ.

2. Ὅταν ἡ κυρία πρότασις εἶναι ἀρνητικὴ, ἀντὶ τοῦ καὶ
ἄ ν, καὶ εἰ, τίθεται συνήθως: οὐ δ' εἰ, οὐ δ' ἔ ἄ ν, μ η δ'
ἄ ν. Π.χ. ἕνεκα χρημάτων μηδένα θεῶν ὁμόση, μ η δ' ἄ ν (=
οὔτε κι' ἄν) εὐορκεῖν μέλλης. Ἴσ.

3. Συχνὰ ὁ σύνδ. καὶ πρέπει νὰ ὑπολογίζεται ὡς ἄσχετος
πρὸς τὸν ὑποθ. σύνδεσμον (εἰ, ἄ ν), πλησίον τοῦ ὁποίου εὐρίσκε-
ται (τυχαίως) ἢ πρότασις δηλ. ἢ ὁποῖα ἐκ πρώτης ὄψεως φαί-
νεται παραχωρητικὴ, εἶναι ὑποθετικὴ.

Π.χ. καὶ εἰ μὲν αἰσχρὸν ἦν μόνον τὸ πρᾶγμα, ἴσως ἄν τις ἡμέ-
λησε Λυσ. (ἐδῶ ὁ σύνδ. καὶ εἶναι μεταβατικὸς, συνδέει
δηλ. τὴν περίοδον πρὸς τὴν προηγουμένην ἢ πρότασις εἰ αἰσχρὸν
ἦν εἶναι ὑποθετικὴ).— Ὡστε εἰ καὶ τὰ μέγιστα εἰς ἐμὲ ἐξημάρ-
τανον, οὐκ ἄν οἶον τ' ἦν δίκην παρ' αὐτῶν λαμβάνειν Λυσ. (=
ὥστε, ἄν διέπραττον κατ' ἐμοῦ ἀ κ ὄ μ η καὶ τὸ μ ε γ α λ ὕ-
τ ε ρ ο ν ἀδίκημα, κλπ. Ἐδῶ δηλ. ὁ σύνδ. καὶ εἶναι ἐπιδοτικὸς
καὶ ἔχει τεθῆ διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐπιθ. μέγιστα).

46. Ἀντιφορικαὶ προτάσεις.

1) Αἱ ἀναφ. προτάσεις εἰσάγονται μὲ τὰς ἀναφ. ἀντωνυμίας
(ὅς, ὅστις, ὅσπερ κ.λ.π.) καὶ μὲ τὰ ἀναφ. ἐπιρρήματα (ὅπως, ἔν-
θα, ὅπου κλπ.) καὶ ἀποδίδονται εἰς μίαν λέξιν τῆς προτά-
σεως ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτῶνται.

2) Ἐκάστη ἀναφ. πρότασις ἔχει μίαν ἀπὸ τὰς ἀκολουθούτους
χρήσεις:

α) *Συμπληρώνει* δηλ. προσδιορίζει κατὰ διαφόρους τρόπους
τὸ νόημα ἐνὸς ὅρου τῆς προτάσεως ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἐξαρτᾶται.
Π.χ. τὴν ἀ ρ χ ἦ ν, ἦ ν πρότερον ἐκέκτησθε (ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐ-
πιθ. προσδ. Πρβ. τὴν π ρ ο τ ἔ ρ α ν ἀρχὴν) Ξ.— Οἱ Πέρσαι ἐ-

πέταξαν πυκνάς τὰς ἴλας τῶν ἰππέων τ α ύ τ η, ἣ αὐτὸν Ἄλεξανδρον καθεῶρων Ἄρρ.

β) Ἄντικαθιστᾶ αὐτὸν τὸν ὄρον εἰς τὸν ὅποιον ἀναφέρεται καὶ ὁ ὅποιος ἔχει παραλειφθῆ ὡς ἐννοούμενος· κατὰ συνέπειαν λαμβάνει συντακτικῶς τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν εἶχε ὁ παραλειφθεὶς ὄρος (ὑποκείμενον, ἀντικείμενον, ἐπιρρ. προσδιορισμὸς κλπ.). Π.χ. ἤγοοντο δὲ ο ἴ π ε ρ καὶ τῆς πείρας αἴτιοι ἦσαν (ὑποκ) Θ. (Ἄντι: ἤγοοντο δὲ Θεαίνετος ὁ Τολμίδου καὶ Εὐπομπίδης ὁ Δαΐμαχου, οἴπερ κλπ.).— Εἰ ἔλεγον περὶ ἐμοῦ, ἃ οὗτος ἐβούλετο (ἀντ.) Λυσ.— Ὁ δὲ Θρασυδαῖος ἔτι καθεύδων ἐτύγχανεν, ο ὕ π ε ρ ἐμεθύσθη (ἐπιρρ. προσδ. τόπου εἰς τὴν λ. καθεύδων) Ξ.

3) Ὡρισμένα ἀναφ. προτάσεις ἰσοδυναμοῦν μὲ ἄλλου εἶδους δευτερευούσας προτάσεις καὶ λαμβάνουν ἀντιστοίχως τὰς κάτωθι ὀνομασίας :

α) ἀναφορικαὶ *τελικαί*. Π.χ. δεῖ πρεσβείαν πέμπειν, ἣτις ταυτ' ἐρεῖ (=ἔνα ταυτ' εἶπη) Δημ.— Ναυτικὸν παρεσκεύαζον, ὅ,τι πέμφουσιν ἐς τὴν Λέσβον (=ἔνα πέμφωσι) Θ.

β) Ἀναφορικαὶ *αιτιολογικαί*. Π.χ. θαυμαστὸν ποιεῖς, ὅς ἤμῃν οὐδὲν δίδως (=διότι δὲν δίδεις κλπ.) Ξ.

γ) ἀναφ. *ἀποτελεσματικαί*. Π.χ. τίς ἐστίν οὕτως εὐήθης, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν πόλεμον ἤξοντα δεῦρο ; (=ποῖος εἶναι τόσον ἀνόητος, ὥστε νὰ ἀγνοῇ, ὅτι κλπ.) Δημ.— οὕτις ἦν οὕτω κακός, ὃν οὐ προσεῖπε καὶ προσερρήθη πάλιν. Εὐρ.

δ) Ἀναφ. *ὑποθετικαί*. Π.χ. οὓς ἂν βούλη ποιήσασθαι φίλους (=ἂν τινὰς βούλη ποιήσασθαι φίλους), ἀγαθόν τι λέγε περὶ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀπαγγελοῦντας. Ἰσ.

4) Αἱ ἀναφ. ἄ ν τ ω ν υ μ ί α ι ἀποτελοῦν ἓνα ὄρον τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως, τὴν ὁποίαν εἰσάγουν (ὑποκείμ., ἀντικ. κλπ.) καὶ ἔχουν κανονικῶς τὴν *πτῶσιν* τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ ἡ συντακτικὴ τῶν θέσις ἐντὸς αὐτῆς. Συχνὰ ὅμως ἐκφέρονται ὄχι κατὰ τὴν κανονικὴν πτῶσιν ἀλλὰ κατὰ τὴν πτῶσιν τῆς λ. εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρονται. Τὸ φαινόμενον αὐτὸ λέγεται *ἔλξις* τοῦ ἀναφορικοῦ. Π.χ. ἐμμένομεν οἷς ὠμολογήσαμεν (ἀντι: ἐμμένομεν τ ο ὕ τ ο ι ς, ἃ ὠμολογήσαμεν. Συντ. ἀνάλυσις: οἷς = ἀντικ. τοῦ ὠμολογήσαμεν καθ' ἔλξιν, ἀντι ἄ. Ὀλόκληρος δὲ ἡ ἀναφ. πρότασις εἶναι ἀντικ. τοῦ ρ. ἐμμένομεν). Πλ.

5) Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμῖαι ἐνίοτε τίθενται *ἀντι* τῶν ἀντιστοίχων *δεικτικῶν* εἰς τὴν ἀρχὴν περιόδων ἢ κώλων, ὁπότε, φυ-

σικά, δὲν εἰσάγουν δευτερευούσας προτάσεις. Π. χ. τούτων οἱ μὲν φίλοι, οἱ δὲ διάφοροι τῶν ἐμῶν τυγχάνουσιν ὄντες. Οὐς (=τούτους) ἔχρησεν τοῦτον παρασχέσθαι μάρτυρας. Λυσ.

6) "Ἄλλοτε πάλιν εἰσάγουν (ἀνεξαρτήτους) ἐπιφώνημα-τικὰς προτάσεις. Π. χ. "Ω δύσδαιμον, οἷα πάσχομεν! Εὐρ.

47. Παιρηθετικὴ προτάσεις καὶ ἐκφράσεις

1) Μερικαὶ λέξεις ἢ φράσεις ὁλόκληροι δὲν εὐρίσκονται εἰς στενὴν λογικὴν σχέσιν μὲ ἄλλους ὄρους τῆς προτάσεως εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν, δὲν ὑπάγονται λοιπὸν συντακτικῶς εἰς κανένα ἀπὸ τοὺς ὄρους (κυρίους ἢ δευτερεύοντας) τοὺς ὁποίους ἐγνωρίσαμεν μέχρι τοῦδε. Τοιαῦτα εἶναι αἱ λεγόμεναι *κλητικαὶ προσφωνήσεις* (ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὧ βουλή κλπ), *ἐπικλήσεις ὄρκων* (νῆ τὴν Ἀθηναῖαν, μὰ Δία, πρὸς θεῶν κλπ.).

2) Ὅμοίως καὶ πρότασις ὁλόκληρος δύναται νὰ παρεμβάλεται μεταξὺ ἄλλων προτάσεων μιᾶς περιόδου χωρὶς νὰ συνδέεται πρὸς αὐτὰς οὔτε παρατακτικῶς οὔτε ὑποτακτικῶς· περὶ αὐτῆς λέγομεν ὅτι εἶναι *παρηθετικὴ* πρότασις. Συχαί εἶναι αἱ παρηθ. προτάσεις μὲ τὸ ρῆμα *ἔφη*. Π. χ. Εἰπέ μοι, ἔφη, Μανία δὲ τίνοσ ἦν; Ξ.—'Υμεῖς δὲ (ὁ τῶν εὐ φρονούντων ἔργον ἐστὶ) μᾶλλον πιστεύετε τοῖς ὑμέτεροις ὀφθαλμοῖς. Λυσ.—Οἱ δὲ (ἦσαν γὰρ ἤδη ἐν τῷ ἀσθενεστάτῳ) παρέδωσαν τὴν πόλιν. Θ.

48. Αἰ μετοχαὶ

1) Ἡ μετοχὴ δὲν ὑπολογίζεται ποτὲ ὡς πρότασις (πρβλ. κεφ. 1, 3) ἔχει ὅμως καὶ αὐτὴ ὑποκείμενον, ὅπως ὅλοι οἱ ρηματικοὶ τύποι καὶ γενικῶς δύναται νὰ δεχθῆ ὅλα τὰ συμπληρώματα τοῦ ρήματος (ἀντικ., δοτ. προσωπική, ἐπιρρ., προσδ. κλπ.). Διὰ τοῦτο, ὅταν ἀναλύωμεν μίαν πρότασιν περιέχουσαν μετοχάς, πρέπει, εὐθὺς μετὰ τὴν εὔρεσιν τῶν κυρίων ὄρων, νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχὴν μας πρὸς αὐτὰς καὶ νὰ ἐπαναλάβωμεν δι' ἐκάστην μετοχὴν τὴν αὐτὴν ἐργασίαν, τὴν ὁποίαν εἶχομεν κάμει καὶ διὰ τὸ ρῆμα τῆς προτάσεως.

2) Ἡ μετοχὴ ὡς ὄρος προτάσεως δύναται νὰ ἔχη διαφόρους χρήσεις, ἀναλόγως τῶν ὁποίων χαρακτηρίζεται ὡς ἐπιθετικὴ, ἐπιρρηματικὴ ἢ κατηγορηματικὴ.

3) Μόνον ἡ *ἐπιθετικὴ* μετοχὴ λαμβάνει *ἄρθρον*.

49. Ἐπιθετικὴ μετοχή

1) Ἡ ἔναρθρος ἐπιθ. μετοχὴ χρησιμεύει :

α) Ὡς ἐπιθ. προσδιορισμός· κατὰ παράλειψιν δὲ τοῦ προσδιοριζομένου οὐσιαστικοῦ ἀντικαθιστᾷ αὐτὸ εἰς πᾶσαν χρῆσιν ἥτοι ὡς ὑποκ., ἀντικ. κλπ. Π.χ. τὸ συμβεβηκὸς πάθος Λυσ.— μίσει τοὺς κολακεύοντας (ἐνν. ἀνθρώπους ἢ ἄνδρας· ἀντικ.).

β) Ὡς παράθεσις οὐσιαστικοῦ· π.χ. τὰ χρήματα, τὰ ὑπάρχοντα = τὰ πράγματα, τὰ ὅποια (ὑπῆρχον αὐτῷ =) εἶχε Λυκ.— ὑμῖν τοῖς διαγνωσομένοις = εἰς ὑμᾶς, οἱ ὅποιοι θὰ ἀποφασίσετε.

2) Ἄνευ τοῦ ἄρθρου χρησιμεύει ὡς *κατηγορηματικὸς* προσδιορισμός. Π.χ. Ἀλέξανδρος προὔχῳρει ξυντεταγμένῳ τῷ στρατῷ. Ἄρρ.

3) Γενικῶς δύναται νὰ ἀναλύεται εἰς ἀναφορικὴν πρότασιν, διὰ τοῦτο λέγεται καὶ ἀναφ. μετοχὴ. Π.χ. Τὸ συμβεβηκὸς πάθος = τὸ ἀτύχημα, τὸ ὅποῖον ἔχει συμβῆ εἰς ἐμέ.

4) Τῆς ἐνάρθρου ἐπιθ. μετοχῆς ὑποκείμενον θεωρεῖται τὸ ἄρθρον.

50. Ἐπιρρηματικὴ μετοχὴ

1) Ἡ ἐπιρρ. μετοχὴ προσδιορίζει ἐπιρρηματικῶς ἐν *ῥῆμα* (ἢ ἄλλην μετοχὴν ἢ ἀπαρέμφατον). Καὶ ἂν μὲν ἔχη ὡς ὑποκείμενον μίαν λέξιν ἀνήκουσαν εἰς τὴν πρότασιν τὴν ὅποῖαν προσδιορίζει, καλεῖται *συννημμένη*, ἂν δὲ ἔχη ὑποκείμενον ἐντελῶς ἄσχετον πρὸς τὴν προσδιοριζομένην πρότασιν, καλεῖται *ἀπόλυτος*. Ἡ ἀπόλυτος μετοχὴ τίθεται κανονικῶς κατὰ γενικὴν (*γενικὴ ἀπόλυτος*), τῶν *ἀπροσώπων* ρημάτων ὅμως ἡ ἀπόλυτος μετοχὴ τίθεται κατ' *αἰτιατικὴν* (αἰτιατικὴ ἀπόλυτος). Π.χ. οἱ μὲν Θηβαῖοι ἀπελθόντες παρεσκευάζοντο (συννημ.) Ξ.— γενομένης μάχης ἐκράτησεν ὁ δῆμος (γεν. ἀπόλυτος) Ξ.— ἐξόν μοι μετ' ἐκεῖνων ἀδεῶς πολιτεύεσθαι, μεθ' ὑμῶν εἰλόμην κινδυνεύειν. Λυσ. (ἐξόν: μετοχὴ τοῦ ἀπροσ. ἔξεστι κατ' αἰτιατ. ἀπόλυτον, διότι ὑποκ. αὐτῆς εἶναι τὸ ἀπαρ. πολιτεύεσθαι, ἐνῶ τοῦ εἰλόμην εἶναι ἐγώ).

2) Πολύ σπανίως ἡ ἀπόλυτος μετοχὴ τίθεται κατ' ὀνομαστι-

κὴν (ὄνομαστ. ἀπόλυτος). Π.χ. εἰσελεθόντες ἐκεῖνοι εἶπεν ὁ Κριτίας (ἀντί = εἰσελεθόντων) Ξ.

3) Ἡ ἐπιρρ. μετοχή (συνημμένη ἢ ἀπόλυτος) ἀναλόγως τῆς σημασίας τῆς καλεῖται :

α) Αἰτιολογική: (συνοδεύεται ἐνίοτε ἀπὸ τὸ ὡς ἢ τὸ ἄτε, τὰ ὁποῖα δὲν μεταφράζονται). Π.χ. φοβηθεῖς ἐκπλεῖ ἐκ τῆς Ρόδου (φοβηθεῖς = ἐπειδὴ ἐφοβήθη) Λυκ. — οἱ Πλαταιῆς οὐκ ἔχοντες σῖτον ξυνέβησαν (= ἐσυνθηκολόγησαν) τοῖς Πελοποννησίοις. Θ.

β) Χρονική: γεγεννημένης τῆς ἐν Χαιρωνεῖα μάχης ἐψηφίσατο ὁ δῆμος (γεγεννημένης = ἀφοῦ εἶχε γίνεαι). Λυκ.

γ) Ὑποθετική: Παραβάς ταῦτα τί ἀγαθὸν ἐργάσει; (= ἂν παραβῆς ταῦτα, τί καλὸν θὰ κάμῃς;). Πλ. τελευτήσας τὸν βίον ἄπασαν ἂν τὴν ὑπάρχουσαν εὐδαιμονίαν συνανεῖλες (= ἂν ἀπέθνησκες... θὰ κατέστρεφες). Ἰσ.

δ) Παραχωρητική: πολλὰ ἔχων εἰπεῖν ἱκανὰ νομίζω τὰ εἰρημένα Λυσ. (ἔχων = ἂν καὶ ἔχω). Ἡ σημασία τῆς ἐνισχύεται συχνὰ μὲ τὸν σύνδ. καὶ ἢ καίπερ. Π.χ. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ οὐ μετ' ἀλαβόντες τούτου τοῦ χρυσοῦ ὁμῶς πρόθυμοι ἦσαν εἰς τὸν πόλεμον. Ξ.

ε) Τελικὴ (μόνον ἢ μετοχὴ τοῦ Μέλλοντος): προσδιορίζει συνήθως ρῆμ. σημαίνοντα κίνησιν· ὅταν προσδιορίζῃ ἄλλου εἴδους ρῆμ. συνοδεύεται κανονικῶς ἀπὸ τὸ ὡς. Π.χ. ἔκει ἀμφισβητήσων (= ἔχει ἔλθει διὰ νὰ διεκδικήσῃ). Λυσ. — Οἱ Θηβαῖοι παρεσκευάζοντο ὡς ἀμυνοῦμενοι (= διὰ νὰ ἀμυνθοῦν). Ξ.

στ) Τροπική: ὅταν συνοδεύεται ἀπὸ ἀρνητικὸν μόριον ἀναλύεται εἰς πρότασιν εἰσαγομένην μὲ τὸ χωρὶς νὰ ἄλλως τὴν ἀφήνομεν ὅπως ἔχει.

Π.χ. οὐδενὸς φροντίσας ὦχετο φεύγων (= χωρὶς νὰ φροντίσῃ διὰ τίποτε, ἀνεχώρησε καὶ ἔφυγε). Λυκ. — διαβάλλειν ἐπεχείρουν με λέγοντες... Λυσ.

Εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις πάλιν ἡ τροπικὴ μετοχὴ δύναται νὰ ἀναλυθῇ εἰς ρῆμα καὶ νὰ συνδεθῇ διὰ τοῦ καὶ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον ρῆμα.

Π.χ. Ἰέραξ καὶ Στρατοκλῆς παρῆσαν ἐπὶ τὸ βῆμα κελεύοντες ἡμᾶς πλεῖν (= παρῆσαν ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ ἐκέλευον). Δημ.

“Όπως βλέπομεν, αἱ ἐπίρρ. μετοχαὶ (πλὴν τῆς τροπικῆς) ἀναλύονται πάντοτε εἰς τὴν δευτερεύουσαν πρότασιν τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα φέρουν.

51. Κατηγορηματικὴ μετοχὴ

1) Ἡ κατηγορ. μετοχὴ ἐξαρτᾶται μόνον ἀπὸ *ὠρισμένα ρήματα* καὶ ἀναφέρεται εἴτε εἰς τὸ ὑποκείμενον εἴτε εἰς τὸ ἀντικείμενον αὐτῶν, ὡς *κατηγορούμενον* ἢ *κατηγορ. προσδιορισμός*. Κατὰ τὴν ἐρμηνείαν ἀναλύεται εἰς δευτερεύουσαν πρότασιν εἰσαγομένην μὲ μίαν ἀπὸ τὰς λέξεις *νά, πού, δι*, (ἐκτός ἀπὸ τὴν περιπτώσιν 2 α).

2) Κατηγορημ. μετοχὴν ἀναφερομένην εἰς τὸ *ὑποκείμενον* αὐτῶν δέχονται :

α) Τὰ ρήματα *διάγω, διαγίνομαι, διατελώ, λαγχάνω, λανθάνω, τυγχάνω, φαίνομαι, φθάνω* καὶ ἐκφράσεις παρομοίαι σημασίας (δηλὸς εἰμι κτλ.). Κατὰ τὴν ἐρμηνείαν τὰ ρήματα αὐτὰ ἀποδίδονται μὲ ἐπίρρημα σχετικόν, ἐνῶ ἡ κατηγορ. μετοχὴ ἀποδίδεται μὲ ρήμα. Π.χ. οὐ τυγχάνει ἐπιμελητῆς ἡ ρημένος (=δὲν ἔχει ἐκλεγεῖ κατὰ τύχην ἐπιμελητῆς) Λυσ.—θεραπέυων φαίνομαι=περιποιοῦμαι (θεραπεύω) φανερά. Λυσ.—οἱ πρόγονοι ἡμῶν διετέλουν ἔχοντες εὔνους καὶ τοὺς ἔξωθεν ἀνθρώπους (διετέλουν ἔχοντες = διαρκῶς εἶχον). Λυκ. (ἔχοντες: κατηγ. τοῦ πρόγονοι).—ἔλαθον ἐσελθόντες (εἰσῆλθον λάθρα δηλ. κρυφά). Θ.

β) Τὰ σημαίνοντα ψυχικὸν πάθος (δηλ. συναίσθημα) ρήματα (*χαίρω, ἄχθομαι=στενοχωροῦμαι, αἰσχύνομαι* κλπ.).

γ) Τὰ ἐνάργεως, λήξεως, ἀνοχῆς, καρτερίας καὶ καμάτου σημαντικὰ ρ. (*ἄρχομαι, λήγω, παύομαι, ὑπομένω, ἀπαγορεύω=κουράζομαι* κλπ.).

δ) Τὰ ρ. εὖ ποιῶ, κακῶς ποιῶ, ἀδικῶ, χαρίζομαι (=κάνω χάριν), νικῶ καὶ κρατῶ (=ὑπερτερῶ), λείπομαι καὶ ἡττῶμαι (=ὑπολείπομαι εἰς τὸ νά...) κλπ.

Π.χ. οὐκ ἡσχύνθη προσγορεύσας τὴν ἀτυχίαν τῆς πατρίδος σωτηρίαν αὐτοῦ (=δὲν ἠσθάνθη ἐντροπὴν πού ἀπέκάλεσε τὴν ἀτυχίαν τῆς πατρίδος, σωτηρίαν δικήν του). Λυκ.

— ἐπεὶ κε κάμω πολεμίζων (= ὄταν κουρασθῶ νὰ πολεμῶ).
“Ομ.— οὐ δίκαια ποιεῖτε (= ἀδικεῖτε) στρατεύοντες ἐς γῆν
τὴν Πλαταιῶν. Θ.

3) Κατηγ. μετοχὴν ἀναφερομένην ἄλλοτε εἰς τὸ ὑποκ.
καὶ ἄλλοτε εἰς τὸ ἀντικ. αὐτῶν δέχονται:

α) Τὰ αἰσθήσεως, γνώσεως, μαθήσεως καὶ
μνήμης σημαντικά ρ. (αἰσθάνομαι, ἀκούω, γινώσκω, οἶδα,
μανθάνω, μέμνημαι, ὑπομιμνήσκω κλπ.).

β) Τὰ δείξεως, ἀγγελλίας καὶ ἐλέγχου ση-
μαντικά ρ. (δείκνυμι, ἐπιδεικνύω, φαίνω, ἐξελέγχω ἀγγέλλω κλπ.).

Π.χ. οἱ δὲ ὡς ἔγνωσαν ἐξηπατημένοι (= μόλις ἀντελή-
φθησαν *ὅτι* ἔχουν ἐξαπατηθῆ) Θ. (= ἀνάλυσις: ἐξηπατημέ-
νοι=κατηγ. μετχ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἔγνωσαν καὶ ἀναφε-
ρομένη εἰς τὸ ὑποκ. αὐτοῦ οἱ δὲ).—“Ἰσασι τοῦτον ἐν τῷ
πολέμῳ φύγοντα (ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀντικ. τοῦ ἴσασι
τοῦτον, ὡς κατηγ. προσδιορισμός). Λυκ.—“Ἀλέξανδρος
διαβεβηκῶς ἠγγέλλετο. Ἄρρ.

52. Τὸ ἀπαρέμφατον

1) Τὸ ἀπαρέμφατον δέχεται ὄλους τοὺς προσδιορισμοὺς
τοὺς ὁποίους δέχονται τὰ ρήματα (Διὰ τὸ ὑποκ. τοῦ ἀπαρεμφά-
του βλ. κεφ. 5, παρ. 3).

2) Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δύναται νὰ ἀναλυθῆ εἰς πρότασιν εἰ-
δικὴν (εἰδικὸν ἀπαρέμφ.) ἢ τελικὴν (τελικὸν ἀπαρ.).

3) Μετὰ τοῦ ἄρθρου τὸ ἀπαρέμφατον ἰσοδυναμεῖ πρὸς οὐ-
σιαστικὸν καὶ ἐπομένως δύναται νὰ ἔχη ὅλας τὰς χρήσεις τοῦ
οὐσιαστικοῦ.

Π.χ. τὸ ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλὸν ἐστίν (ὑποκ.). Πλ.
προαγορεύομεν τῷ πεποιηκέναι ἐξουσίαν (= μετὰ
νὰ ἔχωμεν δώσει τὸ δικαίωμα· δοτ. τοῦ τρόπου). Πλ.

4) Ἄλλὰ καὶ ἄνευ τοῦ ἄρθρου ἔχει πολλὰς χρήσεις:

α) Ὡς *ὑποκείμενον*, κανονικῶς τῶν *ἀπρόσωπων* ρημάτων
καὶ ἐκφράσεων. (Ἄπρόσωπα ρήμ. εἶναι ὅσα ἀπαντοῦν εἰς τὸ γ'
ἐνικὸν πρόσ. καὶ δὲν ἔχουν ὡς ὑποκ. ἓνα πρόσωπον ἢ πρᾶγμα·
ἀπρόσωποι ἐκφράσεις εἶναι οὐσιαστικά ἢ οὐδετέρου γένους ἐπί-
θετα μετὰ τοῦ ἐστί). Π.χ. (μετὰ τελικὸν ἄταρ.) τί χρῆπαθεῖν

τὸν ἐκλιπόντα τὴν πατρίδα; (= τί πρέπει νὰ πάθῃ...) Λυκ.—
ράδιόν ἐστι μαθεῖν (= εἶναι εὐκόλον νὰ μάθητε). Λυσ.

Ὅμοιως τὰ ρ. δεῖ, προσήκει, δοκεῖ, ἔξεστι
(= ἐπιτρέπεται, εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινός), καὶ αἱ ἄπρ. ἐκ-
φράσεις ἄξιόν ἐστι, εἰκόσ ἐστι (= εἶναι φυσικόν),
οἶόν τ' ἐστι = εἶναι δυνατόν κλπ.

(Μὲ εἰδικόν ἄπρ. :) ὁμολογεῖται τὴν πόλιν ἡμῶν
ἀρχαιοτάτην εἶναι. Ἴσ.

Ὅμοιως τὰ ἄπρ. ρ. λέγεται, θρυλεῖται, ἀγγέ-
λεται, νομίζεται, δοκεῖ (= θεωρεῖται). Π.χ. τοῦτο
δοκεῖ κηλὶς εἶναι τοῖς σπουδαίοις Λακεδαιμονίων. Ξ. (ἐπὶ τῶν
ἀνωτέρω ρ. χρησιμοποιεῖται ὄχι σπανίως προσωπικὴ σύνταξις
ἀντὶ ἀπροσώπου. Π.χ. Διηνέκης λέγεται ἄριστος ἀνὴρ γέ-
νέσθαι. Ἦρ.)

β) Ὡς ἀντικείμενον· τελικόν ἄπρ. ὡς ἀντικ. δέ-
χονται τὰ ἐφετικὰ, προτρεπτικὰ, ἀπαγορευ-
τικὰ καὶ δυνητικὰ, δηλ. ὅσα σημαίνουν θέλω, διατάσ-
σω, ἀπαγορεύω, δύναμαι κ.τ.δ. (βούλομαι, ἐθέλω, φοβοῦμαι,
κελεύω, παραγγέλλω, κωλύω, δύναμαι, ἔχω = δύναμαι κλπ).
Π.χ. βούλομαι ἀναμνησαί ὑμᾶς Λυκ. — Παρήγγειλε τοῖς
ἵππευσιν ἐμβάλλειν. Ξ. — Τί με κωλύει κληροῦ-
σθαι; Λυσ. — Οὕτω δύναμαι κτήσασθαι τὸν δια-
δεξόμενον. Λυσ.

Τὸ ἀπαρέμφατον τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ τὰ ἀπαγορευτικὰ ρ.
συνοδεύεται συχνὰ ἀπὸ ἄρνησιν, ἢ ὁποῖα εἰς ἡμᾶς φαίνεται πε-
ριττὴ καὶ κατὰ τὴν ἐρμηνείαν παραλείπεται. Π.χ. ὁ νόμος ἀπα-
γορεύει μὴ δένα συνωνεῖσθαι σίτον πλείω πεντήκοντα
φορμῶν. Λυσ.

Μὲ εἰδικόν ἀπαρέμφ. συντάσσονται τὰ λεκτικὰ
καὶ τὰ δοξαστικὰ ρ. (λέγω, ὁμολογῶ, νομίζω, οἶομαι,
δοκῶ κλπ.). Π.χ. καὶ οἱ μὲν τέτταρες οὐδὲν ἔφασαν εἰδέναι
τοῦ πράγματος (= εἶπον ὅτι δὲν γνωρίζουν). Λυσ. — οἶομαι
πάντας ὑμᾶς γιγνώσκειν τὸν ἕμὸν βίον. Λυσ.

γ) Ὡς κατηγορούμενον. Π.χ. Τὸ λακωνίζειν ἐστὶ
φιλοσοφεῖν.

δ) Ὡς ἐπεξηγήσεις. Π.χ. εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύ-
νησθαι περὶ πάτρης. Ὅμ.

ε) Ὡς προσδιορισμὸς τῆς ἀναφορᾶς (τοῦ κατὰ τι) μὲ ἐπιθέτα κυρίως: δεινὸς χρῆσθαι τοῖς πράγμασι (= φοβερὸς εἰς τὸ νὰ ἐκμειαλλεύεται τὰς περιστάσεις) Δημ.—μεγίστη ἰδεῖν (= κατὰ τὴν θεάν). Εὐρ.

στ) Ἀπολύτως, εἰς μερικές στερεοτύπους ἐκφράσεις ὡς συνελόντι εἰπεῖν, ἐκὼν εἶναι, ὀλίγου δεῖν, τὸ ἐπὶ τούτῳ εἶναι κλπ. Π.χ. τὸ ἐπ' ἐκείνοις εἶναι ἀπολώλατε (= ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτοῦς, χαθήκατε). Ξ.

ζ) Ἐπιφωνηματικῶς. (σπανία χρήσις).

η) Ἀντὶ προστακτικῆς (χρήσις ποιητικῆ).

53. Τὰ ρηματικὰ ἐπιθέτα εἰς -τέος

1) Ἡ ὀνομαστικὴ ἐνικοῦ οὐδεν. γένους τῶν εἰς -τέος ρηματ. ἐπιθέτων συνοδευομένη ἀπὸ τὸ ρ. ἐστὶ καὶ μίαν δοτ. προσωπικὴν ἀποτελεῖ μετ' αὐτῶν μίαν ρηματικὴν ἐκφρασίαν, ἣ ὁποία σημαίνει ὅτι τὸ πρόσωπον, τὸ ὅποιον φανερώνει ἡ δοτ. προσωπικὴ *πρέπει νὰ* ἐνεργήσῃ τὴν πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν φανερώνει τὸ ρημ. ἐπιθέτον, τὸ πρόσωπον δὲ ἢ τὸ πρᾶγμα εἰς τὸ ὅποιον *πρέπει νὰ* μεταβῆ ἢ ἐνέργεια, τίθεται ὡς ἀντικείμενον τῆς ρημ. ἐκφράσεως. Ἡ σύνταξις αὐτῆ τοῦ ρημ. ἐπιθέτου λέγεται ἀπρόσωπος.

Π.χ τῶν πραγμάτων ἐκείνων ἀντιληπτέον ἐστὶν ὑμῶν αὐτοῖς. Δημ. (=πρέπει νὰ φροντίσετε διὰ τὰ πράγματα ἐκεῖνα σεῖς οἱ ἴδιοι). Ἀντικ. τοῦ ἀντιληπτέον ἐστὶν εἶναι τῶν πραγμάτων).

2) Ὅταν ὅμως ὁ λέγων θέλῃ περισσότερον νὰ τονίσῃ τὸ πρόσωπον εἰς τὸ ὅποιον θὰ μεταβῆ ἢ ἐνέργεια, τὸ πρόσωπον δηλ. τὸ ὅποιον *πρέπει νὰ* πάθῃ, τότε αὐτὸ τίθεται ὡς ὑποκ. τῆς ρηματ. ἐκφράσεως κατ' ὀνομαστικὴν, τὸ δὲ ρηματ. ἐπιθέτον συμφωνεῖ πρὸς αὐτὸ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν (προσωπ. σύνταξις).

Π.χ. ὠφελιτέα σοι ἢ πόλις ἐστὶ (=πρέπει νὰ ὠφελήσῃς ἐσὺ τὴν πόλιν· ἢ: πρέπει νὰ ὠφελῆθῃ ἡ πόλις ὑπὸ σοῦ). Πλ.

3) Συχνὰ παραλείπεται τὸ ρ. ἐστὶ καὶ ἡ δοτ. προσωπικὴ ὡς ἐννοούμενα.

Π.χ. ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τοῦτο σκεπτέον (ἐνν. ἐστὶν ἡμῶν). Πλ.

Β4. "Ελλειψις τοῦ ῥήματος εἰς ἀναφορικὰς καὶ ὑποθετικὰς προτάσεις

1) Λόγω συχνῆς παραλείψεως τοῦ ῥήματος εἰς ὑποθετικὰς καὶ ἀναφορικὰς προτάσεις ἐσχηματίσθησαν ὠρισμέναι στερεότυποι ἐκφράσεις, αἱ ὁποῖαι εἰς τὴν ἐρμηνείαν δὲν παρέχουν συνήθως δυσκολίαν, διότι διὰ τὰς περισσοτέρας ἐξ αὐτῶν ὑπάρχουν ἀντίστοιχοι εἰς τὴν νέαν ἐλληνικὴν.

εἰ δὲ μὴ = εἶδεμή, εἶδ' ἄλλως· εἰ μὴ = ἐκτὸς ἀπό, παρά.

εἷ τις καὶ ἄλλος, εἵπερ τις καὶ ἄλλος = περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον.

εἴ ποτε (ἢ εἵπερ ποτέ) καὶ ἄλλοτε = περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην φοράν.

ὥσπερ = ὅπως ἀκριβῶς· ὡς εἰ (ἢ ὡσεῖ), ὡς ἂν, ὥσπερ εἰ, ὥσπερ ἂν, ὥσπερ ἂν εἰ = ὡσάν.

2) Προκειμένου νὰ ἀναλύσωμεν συντακτικῶς τοιαύτας ἐλλειπτικὰς προτάσεις πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι :

α) Μετὰ ἀπὸ ὑποθετικὸν σύνδεσμον πρέπει, ἂν δὲν ὑπάρχη, νὰ ἐννοηθῇ ὅπωςδῆποτε, (ἀπὸ τὰ συμφραζόμενα) ῥῆμα ὑποθετ. προτάσεως.

Π.χ. εἰ ἔχεις ἀντιλέγειν, ἀντίλεγε· εἰ δὲ μὴ, (ἐννοεῖται : ἔχεις ἀντιλέγειν), παῦσαι. Πλ.— οὗτ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξήλθες οὐδαμῶσε, εἰ μὴ (ἐνν. ἐξ ἧ λ θ ε ς) στρατευσόμενός ποι. Πλ. (οὗτ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξήλθες πουθενά, παρά μόνον διὰ νὰ ἐκστρατεύσης κάπου).— δεῖ τῷ πολέμῳ προσέχειν, εἵπερ ποτέ (ἐνν. π ρ ο σ εῖ χ ε τ ε τῷ πολέμῳ) καὶ νῦν (=πρέπει νὰ προσέξετε εἰς τὸν πόλεμον τώρα περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην φοράν. Ἡ πλήρης, δηλ. ἡ ἀρχικὴ φράσις μεταφράζεται : πρέπει νὰ προσέξετε εἰς τὸν πόλεμον καὶ τώρα, ἐὰν βεβαίως ἐπροσέξατε ποτέ). Δημ.

β) Μετὰ ἀπὸ ἀναφ. ἐπίρρημα πρέπει νὰ ἐννοηθῇ, ἂν δὲν ὑπάρχη, ῥῆμα ἀναφ. προτάσεως.

Π.χ. περιεπλήσθη ἡ οἰκία ἐνθεν καὶ ἐνθεν, ὥσπερ (ἐνν. π ε ρ ι π ῖ μ π λ α τ α ι) ὑπὸ ἐσμοῦ μελιτῶν ὁ ἡγεμών. Ξ.— ἐρομένοι τοῦ Μειδίου· «ἐμὲ δὲ ποῦ χρῆ οἴκειν ;» ἀπεκρίνατο Δερκυλίδας· « ἔ ν θ α π ε ρ καὶ δικαιοῦτατον (ἐνν. ἐ σ τ ῖ ν οἴκειν σε) ». Ξ.

γ) Μετά από εκφράσεις όπως: ὡ σ ε ἰ, ὡ σ π ε ρ ε ἰ, ὡ σ π ε ρ ἄ ν ε ἰ κλπ., ὅπου δηλ. ὑπάρχουν ἀναφορικὸν καὶ ὑποθετικὸν ὄμοιο, πρέπει νὰ ἀκολουθοῦν ἓν ρῆμα ὑποθ. προτάσεως (ὑπόθεσις) καὶ ἓν ρῆμα ἀναφ. προτάσεως (ἀπόδοσις).

Π.χ. ὁμοίως ἂν εἴη ἄτοπον, ὡ σ π ε ρ ἄ ν (ἐνν. εἴη ἄτοπον) εἴ τις ἵππων μὲν παῖδας ἠγοῖτο καὶ ὄνων τοὺς ἡμιόνους, ἵππους δὲ καὶ ὄνους μὴ ἠγοῖτο εἶναι. Πλ.

δ) Ὅταν ὑπάρχη ἀντίθεσις μεταξύ δύο διαδοχικῶν ὑποθ. λόγων, παραλείπεται ἐνίοτε καὶ ἡ ἀ π ό δ ο σ ι ς τοῦ πρώτου, ὁπότε πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν τὸ εὖ ἔχει (=ἔχει καλῶς) ἢ ἄλλην ἀνάλογον ἐκφρασιν.

Π.χ. καὶ ἦν μὲν ξυμβῆ ἢ πεῖρα, (ἐνν. εὖ ἔχει) εἰ δὲ μὴ (ἐνν. ξυμβῆσεται), Μυτιληναίοις εἰπεῖν κλπ. [=καὶ ἂν μὲν ἐπιτύχη ἢ ἀπόπειρα, ἔχει καλῶς, ἐὰν δὲ δὲν ἐπιτύχη νὰ εἴπουν εἰς τοὺς Μυτιληναίους κλπ.]. Θ.

§§. Συμπληρωματικὰ ὀδηγίαι χρήσιμοι διὰ τὴν συντ. ἀνάλυσιν καὶ τὴν ἐρμηνείαν

1) Ὁ σύνδεσμος *εἰ*:

α) Ὡς ὑποθετικὸς εἰσάγει ὑποθ. προτάσεις. (Βλ. κεφ. 44).

β) Ὡς αἰτιολογικὸς εἰσάγει αἰτιολογ. προτάσεις μετὰ ἀπὸ ρήματα ψυχικοῦ πάθους σημαντικά. (Βλ. κεφ. 41).

γ) Ὡς ἀπορηματικὸς εἰσάγει πλαγίας ἐρωτήσεις. (Βλ. κεφ. 39).

Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς περιπτώσεις εἶναι δυνατόν νὰ μεταφρασθῆ μετὰ τὸ ἂν (ἐάν).

2) Τὸ μόριον *ἄν*:

α) Ὡς ὑποθετικὸν συνοδεύεται πάντοτε ἀπὸ ὑποτακτικὴν καὶ ἐρμηνεύεται μετὰ τὸ *ἄν* (ἐάν) (ὑποθ. πρότασις· βλ. κεφ. 44).

β) Ὡς ἀοριστολογικὸν συνάπτεται ἐπίσης μετὰ ὑποτακτικὴν, ἀλλὰ πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχει πάντοτε ἢ χρονικὸς σύνδεσμος ἢ ἀναφ. λέξις· εἰς τὴν ἐρμηνείαν συνήθως ἀποδίδεται μετὰ τὸ μόριον *-δήποτε*.

Π.χ. ὁπότεν (=ὁπότε+ἄν) =ὁποτεδήποτε, ὅστις ἂν=ὅποιοσδήποτε, ὅπου ἂν=ὅπουδήποτε κλπ. (πρότασις χρον.—ἀναφορ).

γ) Ὡς δυνητικὸν συνάπτεται μετὰ ὀριστ. ἱστορικοῦ χρόνου ἢ μετὰ εὐκτικὴν (προσέτι δὲ καὶ μετὰ ἀπαρέμφατον καὶ μετοχὴν)

καὶ ἐρμηνεύεται συνήθως μὲ τὸ *θα* (καὶ ὀριστ. παρατατικοῦ ἢ, σπανίως, ὑπερσυντελικού).

Π.χ. εἶχετ' ἄν Ἀμφίπολιν = *θα* εἶχάτε τὴν Ἀμφίπολιν. Δημ.

3) Τὸ *ἄρθρον*:

α) Εἰς τὸν Ὅμηρον ἔχει πλὴν τῆς συνήθους σημασίας καὶ σημασίαν δεικτικῆς ἀντωνυμίας καὶ ἀναφορικῆς.

Π.χ. ὡς ἔφατ' εὐχόμενος τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων (= τοιοῦτοτρόπως ὠμίλησε προσευχόμενος, εἰσήκουσε δὲ αὐτοῦ ὁ Φ.Α.). Ὅμ.— Ἀπόλλωνι ἄνακτι, τὸν ἠύκομος τέκε Λητώ (= τὸν ὀποῖον ἐγέννησε). Ὅμ.

β) Εἰς τοὺς πεζοὺς διατηρεῖ τὴν σημασίαν ἀντωνυμίας εἰς ὠρισμένας ἐκφράσεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας συνήθεις εἶναι: ὁ μὲν — ὁ δὲ (= οὗτος μὲν—ἐκεῖνος δὲ) οἱ μὲν — οἱ δὲ (= ἄλλοι μὲν—ἄλλοι δὲ).

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Σελ.	9	στ.	21	ἀντί:	ἦν	γράφε:	ἦν
»	13	»	13	»	ὑπερύψηλοι	»	ὑπερύψηλοι
»	13	»	32	»	ἐλιπεῖς	»	ἐλλιπεῖς
»	16	»	10	»	οὐσιαστικόν	»	οὐσιαστικά
»	20	»	7	»	=	»	Ξ.
»	23	»	19	»	πτώσεων	»	πτώσεων
»	25	»	19	»	ὁποῖος.	»	ὁποῖος
»	29	»	16	»	συνήθως	»	συνήθως
»	31	»	17	»	ἡμέραι	»	ἡμέραις
»	31	»	34	»	διαπρεπῆς	»	διαπρεπῆς

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(Οί αριθμοί παραπέμπουν εις τὰ κεφάλαια)

- Αιτιατική* απόλυτος 50.
"Αν (χρήσεις αὐτοῦ) 55, 2.
"Ανάλυσις περιόδου 1, προτάσεως 3.
"Αναφορικὸν ἀντὶ δεικτικῶ 46, 5, ἀντὶ ἐρωτηματικῶ 39, 3.
"Αντικείμενον 20, σύστοιχον 22, μέσων καὶ παθ. ρημάτων 29, μετὰ πρὸθέσεις 34.
"Απαρέμφατον 52, ὡς πρότασις 1, 3, 42, 43, ἀπαρεμφ. σύνταξις 5, 3.
"Αρθρον 55, 3.
Γενική απόλυτος 50 1, κατηγορηματικὴ 6, 2.
Δοτικὴ προσωπικὴ 30.
Εἰ (χρήσεις αὐτοῦ) 55, 1.
"Εἰς ἀναφορικῶ 46, 4.
"Επίκλησις ὄρκου 47, 1.
"Ἐρωτήσεις εὐθεῖαι 2, 3 γ, 38, πλάγαι 38, 3, 39.
Κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου 3, 6, 7, ἐπιρρηματικόν 3, 8, τοῦ ἀντικειμένου 21, μετὰ προθέσεις 34.
Κλητικὴ προσφώνησις 47, 1.
Μετοχή 48, ἐπιθετικὴ 49, ἐπιρρηματικὴ 50, κατηγορηματικὴ 51, ὑποκ. τῆς μετοχῆς 5, 2.
Περίοδος 1.
Ποιητικὸν αἷτιον 31.
Πρὶν (μετὰ ἀπαρέμφατον) 1, 3.
Προθέσεις 32, 3 γ, 34.
Προσδιορισμοί ὀρισμὸς 7, 2, εἶδη 8, (πίναξ: σελίς 15), ὀνομαστικοὶ 9 κ.έ., ἐπιρρηματικοὶ 32 κ.έ.
Προτάσεις χωρισμὸς 1, 3, 4, εἶδη (κύρια καὶ δευτερεύουσαι) 2, 1, 2, (κατὰ τὸ περιεχόμενον) 2, 3, ἀπλή καὶ σύνθετος 3, 9, ἑλλιπὴς καὶ ἐπιρρηματικὴ 7, παρενθετικὴ 47, 2, χρήσις δευτερ. προτ. 35, αἰτιολογικαὶ 41, ἀναφορικαὶ 46, 54, εἰδικαὶ 36, ἐνδοιαστικαὶ 37, παραχωρητικαὶ 45, πλάγαι ἐρωτηματικαὶ 39, συμπερασματικαὶ 43, τελικαὶ 40, ὑποθετικαὶ 44, 54, χρονικαὶ 42.
Ρήματα συνθετικὰ 3, 6, ἐνεργ. μεταβατικὰ 20, μονόπτωτα 23 κ.έ., διπτωτα 25 κ.έ., μέσα μετὰ ἀντικ. 29, παθητικὰ 29, 30, ἀπρόσωπα 52 4 α.
Ρηματικὰ ἐπίθετα 53.
Σύγκρισις γενικὴ συγκριτικὴ 16, 1, ὄροι συγκρίσεως 17.
Συμφωνία ὄρων προτάσεως 4 κ.έ.
Σύνδεμοι 2.
Τοπικοὶ προσδιορισμοὶ 33.
"Υποκείμενον ὀρισμὸς 3, 3, συμφωνία ὑποκ. καὶ ρήματος 4, πτώσις ὑποκ. 5 ὑποκειμ. μετὰ προθέσεις 34.
"Ὡστε μετὰ ἀπαρέμφατον 1, 3.

10